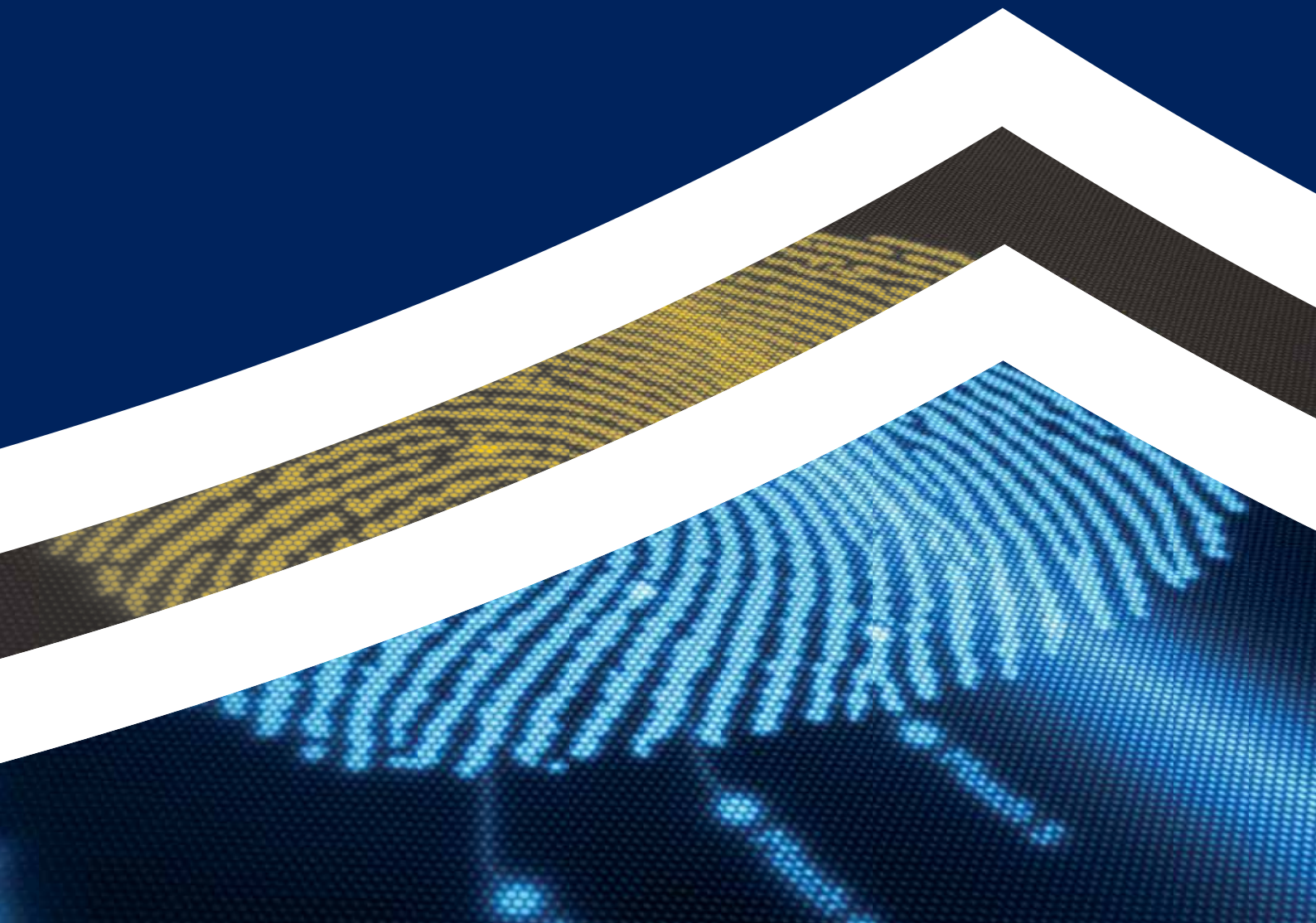
EUROPOL

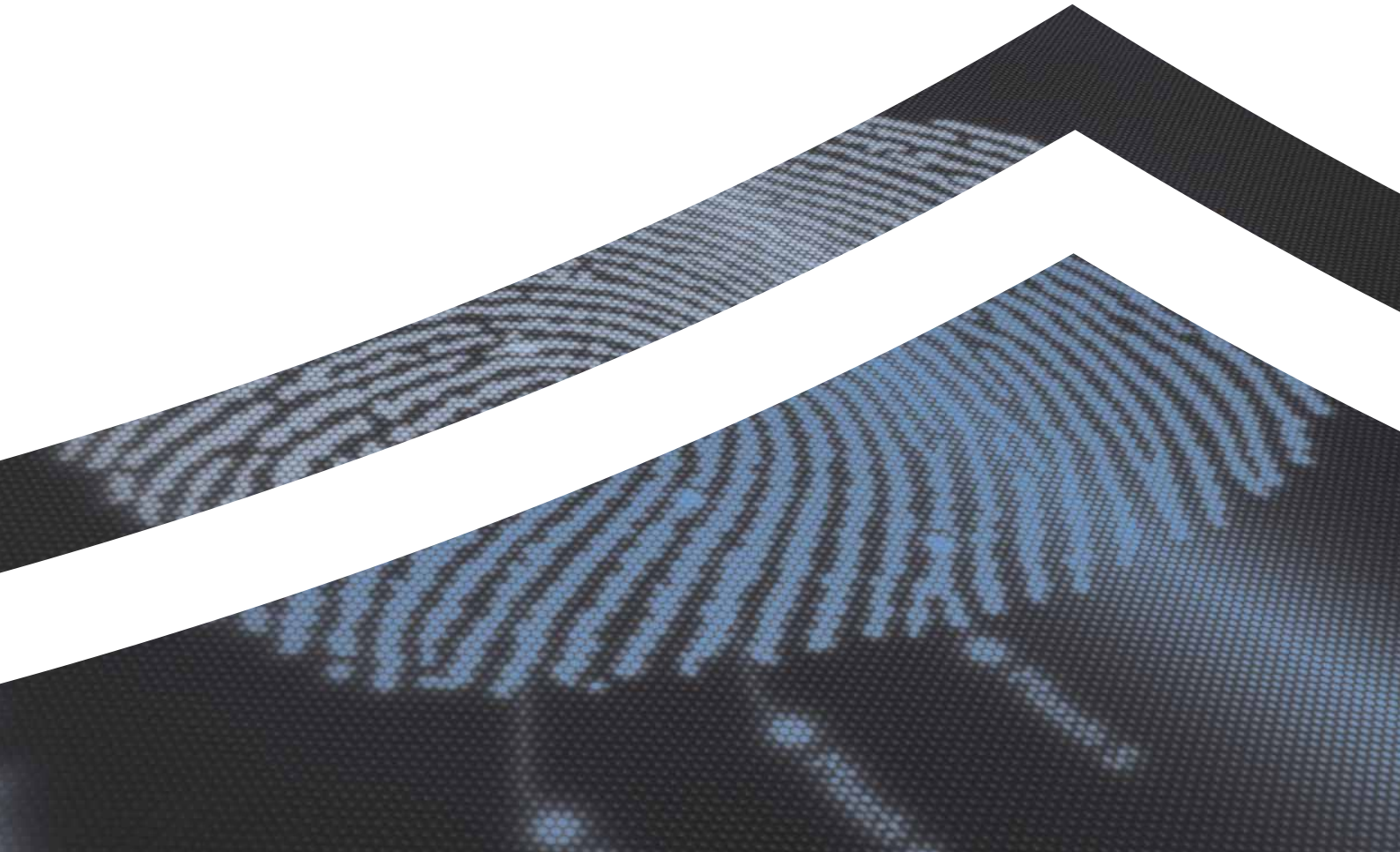
EUROPOLOVO POROČILO

Splošno poročilo o dejavnostih Europola

EUROPOLOVO POROČILO

Splošno poročilo o dejavnostih Europola

© Evropski policijski urad, 2011

Ta publikacija se nanaša na obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2010.

Vse pravice pridržane. Reprodukcija v kakršni koli obliki in na kakršen koli način je dovoljena samo s predhodnim dovoljenjem Europola.

Urednica: Agnieszka Biegaj

Fotografija na naslovnici: Fotolia

Posebej se zahvaljujemo vsem fotografom, organom kazenskega pregona iz držav članic EU in Europolovim uradom za zvezo za njihove prispevke.

VSEBINA

Predgovor 5

1. O Europolu 7
   1.1 Poslanstvo, prednostne naloge in vizija 7
   1.2 Viri 8

2. Delovanje Europola 9
   2.1 Mreža Europolovih uradnikov za zvezo 10
   2.2 Varna komunikacijska infrastruktura 10
   2.3 Europolov informacijski sistem 11
   2.4 Program za varno omrežno izmenjavo podatkov 12
   2.5 Analitični sistem 14
   2.6 Center EU za izvedensko znanje s področja kazenskega pregona 20
   2.7 Varstvo podatkov 22

3. Europolove operativne dejavnosti 25
   3.1 Terorizem 27
   3.2 Prepovedane droge 30
   3.3 Trgovina z ljudmi 33
   3.4 Spolno izkoriščanje otrok 36
   3.5 Pomoč pri nezakonitem priseljevanju 39
   3.6 Ponarejanje evra 41
   3.7 Goljufije s plačilnimi karticami 44
   3.8 Kriminaliteta na področju visoke tehnologije 47
   3.9 Kriminaliteta na področju intelektualne lastnine 49
   3.10 Goljufije na področju DDV v EU 51
   3.11 Pranje denarja 52

4. Europolov domet 55
   4.1 Organi kazenskega pregona v državah članicah EU 55
   4.2 Europolovo zunanje sodelovanje 56

5. Pot naprej 59
   5.1 Strategija in cilji 59
   5.2 Pogled naprej 59

Predgovor

© Europol

Dobrodošli pri branju *Europolovega poročila – splošnega poročila o Europolovih dejavnostih,* ki prinaša pregled Europolovega dela v letu 2010.

V tej publikaciji je pojasnjen Europolov prispevek k boju proti hujšim kaznivih dejanjem in terorizmu v Evropi, hkrati pa je izpolnjena njegova obveznost, da v skladu s členom 37(10)(c) Sklepa Sveta o Europolu predloži splošno letno poročilo o dejavnostih. *Europolovo poročilo – splošno poročilo o Europolovih dejavnostih* se predloži v potrditev Svetu Evropske unije, ta pa ga posreduje v vednost Evropskemu parlamentu. Europolove dejavnosti poleg tega s širjenjem Europolovega poročila splošni javnosti in razpravo o njem v Evropskem parlamentu postanejo preglednejše.

Europol je ob izteku leta 2010 dopolnil prvo leto kot polnopravna agencija EU in nadaljeval svojo nalogo, ki je podpirati organe kazenskega pregona v EU pri preprečevanju vseh hujših kaznivih dejanj in terorizma ter boju proti njim. Leta 2010 je bila sprejeta strategija notranje varnosti EU. Europol je dejavno sodeloval pri njeni pripravi, pripravljen pa je prispevati tudi k njenemu učinkovitemu izvajanju.

V strategiji notranje varnosti EU je Evropskemu policijskemu uradu dodeljena osrednja vloga. Europol bo tako lahko še bolje izpolnjeval svojo nalogo zagotavljanja operativne podpore v boju proti organiziranemu kriminalu in terorizmu. V osrčju strategije je zamisel o odobrenem evropskem modelu varnosti, ki bi temeljil na policijskem delu na podlagi obveščevalnih podatkov. Tako bo mogoče opredeliti splošne prednostne naloge EU in bolje doumeti grožnje notranji varnosti EU. Obveščevalno vodena policijska dejavnost je temeljni koncept vseh Europolovih dejavnosti strateške presoje. Svet je že določil okvir novega političnega cikla EU, s katerim bodo prizadevanja strategije uresničena v praksi.

Europol je leta 2010 na podlagi Sporazuma med EU in ZDA o programu za sledenje financiranja terorističnih dejavnosti (Terrorist Finance Tracking Program – TFTP), ki je začel veljati 1. avgusta 2010, dobil ključno vlogo kot organ, odgovoren za preverjanje zahtevkov, ki jih ZDA naslavljajo na imenovane ponudnike storitev sporočanja o finančnih transakcijah v Evropski uniji. Cilj tega novega sodelovanja med ZDA in EU je odkrivanje, sledenje in pregon financiranja terorističnih dejavnosti.

Prihajajoče leto bo za Europol enako živahno. Ena od naših prvih prednostnih nalog bo uvedba izboljšanega programa Evropskega kriminalističnoobveščevalnega modela, ki se bo začela z objavo prihodnje ocene ogroženosti zaradi organiziranega kriminala v Evropski uniji (Organised Crime Threat Assessment – OCTA) maja 2011 in prednostnimi nalogami v boju proti organiziranemu kriminalu, ki jih bo določil Svet EU. Prav tako bomo začeli preoblikovanje naše strateške ocene, da bi vanjo vključili koncept ocene ogroženosti zaradi hujših oblik organiziranega kriminala, ki bo prvič uvedena leta 2013.

Europol je z dinamičnim razvojem v zadnjih letih dobil nov zagon, upravni odbor Europola pa tesno sodeluje z Evropsko komisijo, da se zagotovi

pregledna in neodvisna ocena uspešnosti agencije v okviru njene nove pravne ureditve.

Uničenje mednarodnih kriminalnih in terorističnih mrež ostaja osnovna dejavnost Europola in njegova najpomembnejša naloga. Države članice bo še naprej podpiral pri preiskavah, operativnih dejavnostih in projektih za obvladovanje teh nevarnosti.

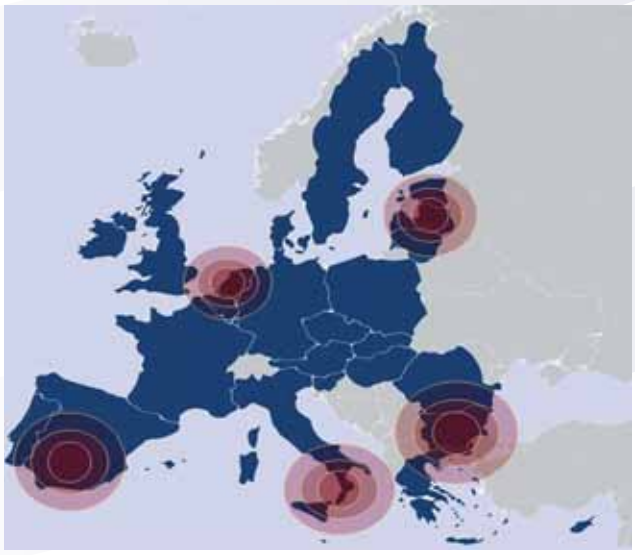
Rob Wainwright
Direktor Europola

1. O Europolu

1.1 Poslanstvo, prednostne naloge in vizija

Europol ima kot organ kazenskega pregona Evropske unije nalogo, da države članice podpira pri preprečevanju vseh hujših mednarodnih kaznivih dejanj in terorizma ter v boju proti njim. Z izmenjavo obveščevalnih podatkov o kaznivih dejanjih in njihovo analizo mora organom kazenskega pregona v EU pomagati dosegati varnejšo Evropo za vse državljane EU.

Velike kriminalne in teroristične mreže pomenijo resno grožnjo notranji varnosti EU ter varnosti in preživetju njenih prebivalcev. Varnost najbolj ogrožajo terorizem, mednarodna trgovina s prepovedanimi drogami, trgovina z ljudmi, ponarejanje evra in plačilnih kartic, goljufije, korupcija in pranje denarja ter druge dejavnosti, pri katerih so organizirane kriminalne združbe vpletene v gospodarstvo. Vedno več je tudi novih nevarnosti v obliki kibernetske kriminalitete, goljufij na področju DDV in drugih naprednih vrst kaznivih dejanj, s katerimi se zlorabljajo sodobna tehnologija in svoboščine, ki jih zagotavlja notranji trg EU. Svet ministrov Evropske unije je vse te dejavnosti razglasil za prednostne naloge.

Žarišča kaznivih dejavnosti, kot so bila opredeljena v oceni ogroženosti zaradi organiziranega kriminala v EU

Europol, ki se je z reformo svojih pristojnosti in zmogljivosti v letu 2010 še okrepil, razvija nov odziv na te nevarnosti.

Njegova vizija je, da bi k varnejši Evropi prispeval z najboljšo možno podporo organom kazenskega pregona v državah članicah. Da bi mu to uspelo, bo priskrbel edinstven nabor operativnih storitev za Evropsko unijo, pri čemer bo kot glavne storitve razvil:

- podporni center za operacije kazenskega pregona,
- zbirališče kriminalističnih informacij in
- center za izvedensko znanje s področja kazenskega pregona.

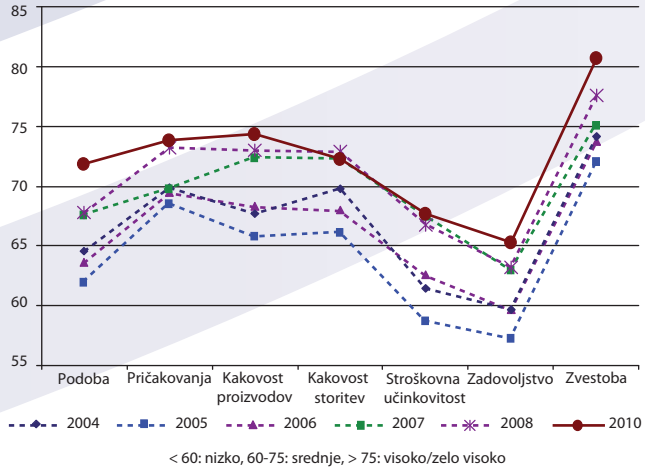
Leta 2010 je bila sprejeta strategija notranje varnosti EU, ki je ključni dokument za oblikovanje dolgoročne politike EU na področju kazenskega pregona. V strategiji notranje varnosti so začrtani različni vidiki evropske notranje varnostne politike in navedene strateške smernice za ukrepanje. Strategijo dopolnjuje sporočilo Evropske komisije ([1]), namenjeno spodbujanju njenega izvajanja. V njem je opredeljenih pet ciljev na področju varnosti. Trije od njih – in sicer pretrganje kriminalnih mrež, preprečevanje terorizma in varnost v kibernetskem prostoru – so še posebej obsežno zajeti v Europolovih pristojnostih. V konkretnih ukrepih, ki jih je Komisija predlagala za izpolnitev teh ciljev, se pravzaprav izražajo uveljavljena strokovna področja delovanja Europola.

V obeh dokumentih je Europolu dodeljena pomembna vloga pri izvajanju, prinašata pa tudi velike možnosti za nadaljnji razvoj v prihodnjih letih. Dokumenti poudarjajo obveščevalno vodeno policijsko dejavnost kot glavni koncept dela. Prav tako je v strategiji pravilno opredeljena vloga Europola, saj je navedeno, da so njegovi glavni cilji zbiranje in izmenjava informacij ter lajšanje sodelovanja med organi kazenskega pregona pri njihovem boju proti organiziranemu kriminalu in terorizmu. Poudarjena je tudi naloga Europola, da zagotavlja redne ocene ogroženosti.

([1]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu „Izvajanje strategije notranje varnosti EU: pet korakov k varnejši Evropi“ (COM(2010) 673 konč.).

Zunanji izvajalec, EPSI Rating, je leta 2010 izvedel spletno anketo o zadovoljstvu uporabnikov. Njeni rezultati so pokazali, da zadovoljstvo z Europolom narašča. Iz prvega grafa je razvidno, da je bilo vse od uvedbe mnenjske ankete o Europolu leta 2002 na vseh področjih doseženih največ točk doslej. Pozitivno je bilo ocenjenih vseh 57 ocenjevanih Europolovih proizvodov.

Mnenje uporabnikov o Europolu

< 60: nizko, 60-75: srednje, > 75: visoko/zelo visoko

Vir: Mnenjska anketa o Europolu iz leta 2010.

1.2 Viri

Europol pri odkrivanju najnevarnejših kriminalnih in terorističnih mrež v Evropi ter njihovem sledenju uporablja svoje edinstvene obveščevalne zmogljivosti in strokovno znanje 698 zaposlenih, med katerimi je 100 analitikov. Organom kazenskega pregona, ki jih pri Europolu zastopa 129 Europolovih uradnikov za zvezo, povezanih z Europolovim operativnim storitvenim centrom z visokimi varnostnimi standardi, ki deluje 24 ur na dan in sedem dni v tednu, in njegovimi varovanimi zbirkami podatkov, je uspelo uničiti veliko kriminalnih in terorističnih mrež, aretirati na tisoče storilcev kaznivih dejanj, izterjati na milijone evrov in rešiti na stotine žrtev kaznivih dejanj, med njimi tudi otroke, žrtve trgovine z ljudmi.

Osnovni podatki o Europolu (2010)

- Glavni sedež: Haag, Nizozemska
- *Osebje:* 698 zaposlenih na sedežu, med njimi je 129 Europolovih uradnikov za zvezo
- *Proračun:* 92,8 milijona EUR
- *Delovanje:* v 27 državah članicah EU za 500 milijonov državljanov EU
- *Podpora:* pri 12 000 čezmejnih preiskavah na področju kazenskega pregona

Europol je leta 2010 postal agencija EU in od takrat se financira iz proračuna EU. Pri načrtovanju Europolovega proračuna sodelujejo upravni odbor Europola, Evropska komisija, Svet Evropske unije in Evropski parlament. Prvotni proračun Europola za leto 2010 je znašal 80,1 milijona EUR. Za lažji prehod v status agencije so bila v proračun za leto 2010 vključena sredstva, ki so bila iz leta 2009 prenesena v leto 2010. Poleg tega so bile v proračun dodane dotacije Komisije in nekateri dodatni prihodki. Dodatni vključeni znesek znaša skoraj 12,7 milijona EUR, tako da popravljeni proračun za leto 2010 skupaj znaša 92,8 milijona EUR.

2. Delovanje Europola

© Fabiana Scarazzato

Mednarodne kriminalne združbe in teroristične skupine delujejo po vsem svetu, pri čemer izkoriščajo najnovejšo tehnologijo. Za zagotovitev učinkovitega in usklajenega odziva mora biti Europol prav tako prilagodljiv in iznajdljiv, pri svojem delu pa uporabljati najsodobnejše metode in orodja. Europol vzdržuje najsodobnejše zbirke podatkov in komunikacijske kanale, ki omogočajo hitro in varno shranjevanje, iskanje, prikazovanje, analiziranje in povezovanje ključnih informacij. Pri zbiranju, analiziranju in razširjanju teh informacij se izmenjajo velike količine osebnih podatkov. Europol pri izpolnjevanju teh nalog upošteva najvišje standarde na področju varstva in zaščite podatkov.

Vse Europolove zbirke podatkov in storitve so dostopne 24 ur na dan in sedem dni v tednu. Na zahtevo države članice pošljemo tudi svoje strokovnjake, ali pa svoje storitve zagotovimo z mobilno pisarno na kraju samem.

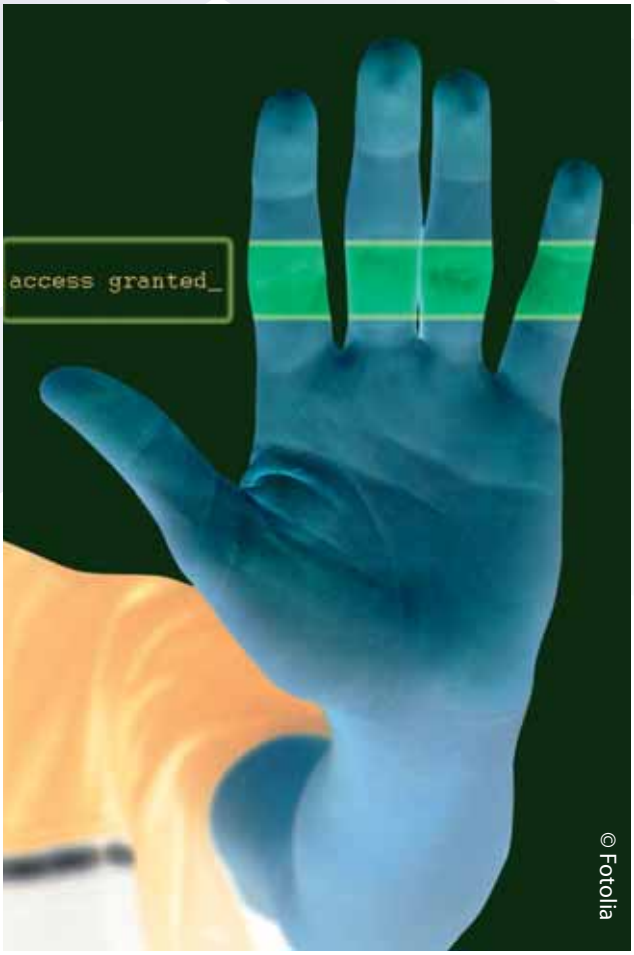
Europolov dežurni operativni center

Europolov dežurni operativni center je enotna točka za izmenjavo podatkov med Europolom, državami članicami in tretjimi stranmi. Izvaja pet glavnih nalog.

- Centralizirana storitev navzkrižnega preverjanja: vhodni podatki se hitro navzkrižno preverijo z vsemi obstoječimi podatki. Operativne informacije se v Europolovem sistemu obdelajo z analitičnimi delovnimi datotekami, ki se osredotočijo na določeno področje kaznivih dejanj. Če obstajajo zadetki v več analitičnih delovnih datotekah, se te informacije združijo v eno analitično poročilo, pošiljatelju pa se zagotovijo hitre povratne informacije z označenimi povezavami, tako da je mogoče prepoznati nove trende in razvoj na področju kaznivih dejanj v EU.
- Nova pravna podlaga omogoča Europolu obdelavo osebnih podatkov, da se ugotovi, ali so taki podatki pomembni za njegovo delo in jih je mogoče vključiti v njegov informacijski sistem ali analitične delovne datoteke.
- Analitična podpora v „tematskih“ primerih: primere in podatke, ki se nanašajo na več obstoječih analitičnih projektov, lahko Europol zdaj takoj analizira.
- Komunikacija s tretjimi osebami: operativni center obdela vse izmenjave informacij s tretjimi stranmi za zagotovitev, da se podatki posredujejo ustreznemu projektu za nadaljnjo obdelavo ter da prvotni pošiljatelj prejme pravočasen in natančen odgovor.
- Pomoč pri policijskem nadzoru na večjih prireditvah: operativni center usklajuje pomoč, ki jo lahko Europol zagotovi pri policijskem nadzoru na večjih prireditvah, to je na tistih mednarodno pomembnih športnih, gospodarskih, političnih ali kulturnih srečanjih, ki so lahko cilj ali priložnost za kazniva dejanja in terorizem.

2.1 Mreža Europolovih uradnikov za zvezo

Europolovi uradniki za zvezo zagotavljajo neposredno povezavo med Europolovim sedežem v Haagu in 27 nacionalnimi enotami Europola v prestolnicah držav članic. Gre za edinstveno mrežo 129 uradnikov za zvezo, ki imajo pomembno vlogo pri vsakodnevnih dejavnostih kazenskega pregona, saj lajšajo izmenjavo informacij ter nudijo podporo in usklajujejo preiskave, ki so v teku. Pri Europolu delujejo tudi uradniki za zvezo iz 10 držav, ki niso članice EU, in organizacij, ki z Europolom sodelujejo na podlagi sporazumov o sodelovanju. Mreža je podprta z varnimi komunikacijskimi kanali, ki jih zagotavlja Europol. Poleg tega je Europol dva uradnika za zvezo napotil v Washington, enega pa na sedež Interpola v Lyon.

© Fotolia

© Fotolia

2.2 Varna komunikacijska infrastruktura

Europol v podporo svojim operacijam in za zagotovitev vedno večjega nabora operativnih in strateških storitev državam članicam EU, tretjim državam in tretjim stranem nenehno vzdržuje in razvija tehnično napredno, zanesljivo, učinkovito in varno telekomunikacijsko infrastrukturo.

Ogrodje Europolove infrastrukture je njegova mreža, ki povezuje vse države članice ter vedno več tretjih držav in tretjih strani, s katerimi je Europol sklenil sporazume o sodelovanju. Leta 2010 so bile vzpostavljene mrežne povezave s štirimi novimi državami, ki niso članice EU, in štiri nadgradnje v varne ekstranetne storitve.

Europolova glavna skrb je varnost mrežne infrastrukture, saj je najsodobnejša varnostna tehnologija podlaga za ohranitev zaupanja med vsemi stranmi, ki si z Europolom in prek njega izmenjujejo informacije in obveščevalne podatke.

Operacija Fantom (Phantom)

Europol je februarja 2010 nemški policiji pomagal pri prijetju petih posrednikov pri nezakonitem priseljevanju, med katerimi so bili trije glavni osumljenci. Preiskovalci so med operacijo preiskali 18 prostorov v zveznih deželah Berlin, Brandenburg in Saška. Poleg dokaznega gradiva je bilo zaseženih več kot 55 000 EUR gotovine, več računalnikov, ročno orožje in kokain. Med hišnimi preiskavami je bilo odkritih devet nezakonitih priseljencev iz Vietnama.

© Bernhard Gorholt

Preiskave, ki jih je podprl Europol, so bile osredotočene na več kot 20 osumljencev, ki so tihotapili nezakonite priseljence z „jamstvom“, da bodo ti dospeli na končni cilj, tudi če so se predhodni poskusi tihotapljenja izjalovili. Za celotno pot, ki je trajala od nekaj dni do več mesecev, je bilo treba plačati približno 10 000 EUR. Družine nezakonitih priseljencev so pogosto prodale svoje imetje ali premoženje, da so lahko plačale potovanje.

V nekaterih primerih so priseljenci nezakonito prodajali blago, kot so cigarete, da bi si plačali nadaljnje potovanje proti zahodni Evropi – večinoma Franciji in Združenemu kraljestvu. Kot poročajo nekateri pretihotapljeni priseljenci, je Združeno kraljestvo za Vietnamce sanjski končni cilj, saj lahko brez težav služijo kot vrtnarji, ki oskrbujejo in varujejo nezakonite nasade konoplje.

Preiskava je bila usmerjena na kriminalno mrežo, ki deluje v Evropi. Vzporedne preiskave so potekale v Češki republiki in Franciji, na Madžarskem in Slovaškem ter v Združenem kraljestvu. Pri tej obsežni operaciji je sodelovalo več kot 250 preiskovalcev iz nemške zvezne policije in berlinske policije.

Europolovi strokovnjaki so bili navzoči v operativnem koordinacijskem centru, kjer so zaradi velikega števila hišnih preiskav zagotavljali tehnično strokovno znanje in operativno analitično podporo. Europol je v fazi preiskave pripravil več obveščevalnih poročil in lajšal izmenjavo obveščevalnih podatkov, kar je prav tako pripomoglo k odkritju novih kriminalnih povezav.

2.3 Europolov informacijski sistem

Glavni namen Europolovega informacijskega sistema je odkriti ujemanje med podatki, ki jih prispevajo različne države članice in tretje strani.

Največ podatkov je v sistem prispevala Nemčija, sledijo pa ji Francija, Belgija, Europol (v imenu tretjih strani) in Španija. Treba je navesti, da se velika večina podatkov v Europolov informacijski sistem vnese s sistemi za samodejno nalaganje podatkov.

V začetku leta 2010 je bila razvita nova različica sistema. Najpomembnejša sprememba je bila samodejna uvedba kod za ravnanje. To državam članicam omogoča, da si občutljivejše informacije delijo pod najboljšimi pogoji za varstvo svojih podatkov.

Pomemben napredek je bil dosežen tudi pri podpori državam članicam pri uvajanju samodejnih nalagalnikov podatkov. Poljska in Združeno kraljestvo sta leta 2010 uvedla svoje sisteme za samodejno nalaganje podatkov. Skupno število držav članic, ki zdaj razpolagajo z zmogljivostmi za samodejno nalaganje podatkov v Europolove sisteme, se je povečalo na 12, na uvedbo tega orodja pa se pripravlja še več drugih držav.

Europolov informacijski sistem (december 2010)

Vsebina:
- 174 459 objektov,
- 35 585 subjektov („oseb").

V primerjavi z decembrom 2009 se je število objektov v Europolovem informacijskem sistemu povečalo za 28 %.

Področja hujših kaznivih dejanj:
- trgovanje s prepovedanimi drogami – 26 % vseh objektov,
- trgovina z ljudmi – 24 %,
- ponarejanje denarja – 20 %,
- ropi – 9 %,
- goljufije in prevare – 4 %.

Uporaba:
- v Europolov informacijski sistem je bilo leta 2010 vnesenih 137 339 novih podatkov,
- v sistemu je bilo leta 2010 izvedenih 147 345 poizvedb.

Kode za ravnanje

Kode za ravnanje so eden od načinov za zaščito vira informacij. Zagotavljajo varnost informacij ter njihovo varno in pravilno obdelavo v skladu z željami njihovega imetnika in ob popolnem upoštevanju pravnih predpisov držav članic. Kode za ravnanje povedo, kaj je mogoče delati z danimi informacijami in kdo bo v prihodnje imel dostop do njih.

2.4 Program za varno omrežno izmenjavo podatkov

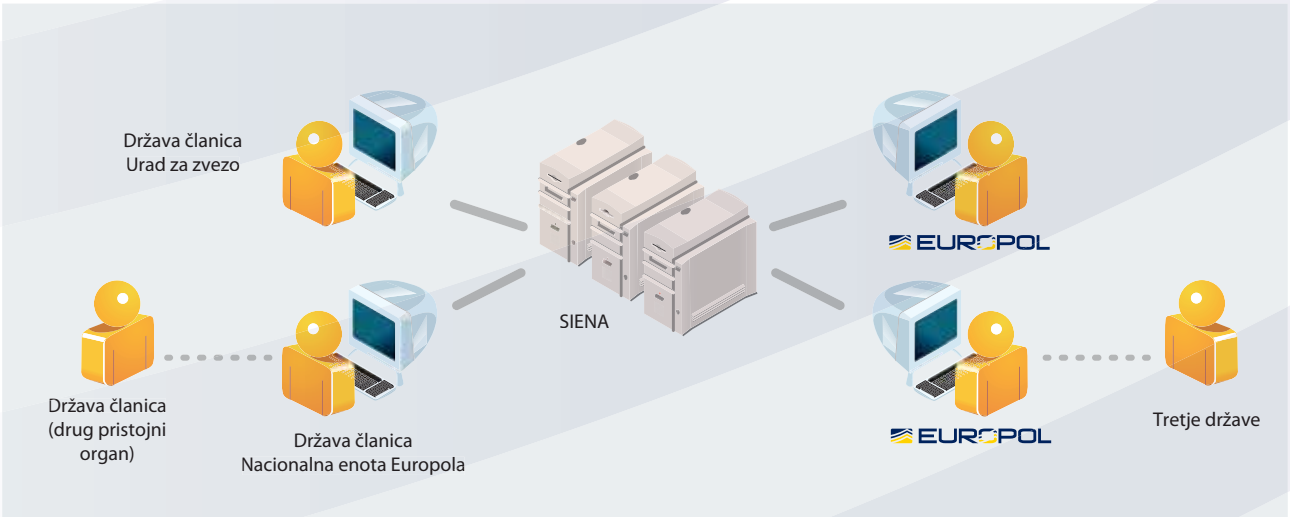
Program za varno omrežno izmenjavo podatkov (SIENA) je orodje naslednje generacije, ki je bilo razvito za hitro, varno in uporabniku prijazno komunikacijo ter izmenjavo operativnih in strateških informacij v zvezi s kaznivimi dejanji in obveščevalnih podatkov med Europolom, državami članicami in tretjimi stranmi, ki imajo z Europolom sklenjene sporazume o sodelovanju.

Izmenjava informacij z uporabo programa SIENA (2010)

- Odprtih je bilo 11 738 novih zadev, mesečno povprečje: 978, kar pomeni 12-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2009;
- 29 % novih zadev se je nanašalo na prepovedane droge, sledili so jim goljufije in prevare (16 %), ponarejanje denarja (13 %), nezakonito priseljevanje (9 %) in druga goljufiva plačilna sredstva (8 %);
- izmenjanih je bilo 250 978 operativnih sporočil, vključno med državami članicami, Europolom in tretjimi stranmi; mesečno povprečje: 20 940.

Program SIENA se uporablja od 1. julija 2009. Pri njegovi zasnovi in delovanju je bil velik poudarek na varstvu in zaupnosti podatkov, da bi se zagotovilo izpolnjevanje vseh zakonskih zahtev. Ključnega pomena je tudi varnost, zato so bili sprejeti vsi potrebni ukrepi za zagotovitev varne izmenjave zaupnih informacij. Poleg tega se je upoštevala najboljša praksa pri izmenjavi informacij o kazenskem pregonu, kot sta zanesljivost in uporaba kod za ravnanje in oceno, ki določajo pogoje za uporabo.

Program SIENA je bil od vsega začetka izdelan za lažjo komunikacijo med Europolovimi nacionalnimi enotami, uradi za zvezo držav članic in Europolom. Leta 2010 je bil prilagojen tako, da ga je mogoče razširiti na organe kazenskega pregona v EU in druge sodelujoče partnerje, kot so Eurojust, Interpol, Avstralija, Kanada, Norveška, Švica in ZDA. Dostop do programa se še razvija, vključeval pa bo usposabljanje in varne mrežne razširitve.

Europol s programom SIENA zagotavlja varno izmenjavo informacij v zvezi s kaznivimi dejanji.

Komentarji zunanjih uporabnikov programa SIENA

„Izdelek je zelo dober in prinaša kar precejšnje izboljšave.“
(Francija)

„Funkciji za napredno iskanje in statistične podatke nam bosta prišli zelo prav …“
(Francija)

„Všeč sta mi funkciji za iskanje in statistične podatke, ki sta zares nova in v celoti gledano dobra dosežka …“
(Švedska)

„SIENA 2.0 je (še) boljša od prve različice.“
(Nizozemska)

2.5 Analitični sistem

2.5.1 Operativna analiza

Analiza je temelj vseh aktivnosti, ki jih izvajajo sodobne obveščevalno vodene policijske organizacije, ki temeljijo na obveščevalnih podatkih, in je ključnega pomena za vse Europolove dejavnosti. Naše analitične zmogljivosti temeljijo na napredni tehnologiji, prilagojeni potrebam kazenskega pregona. Analitiki, zaposleni pri Europolu, uporabljajo najsodobnejše metodologije in tehnike, s katerimi si pomagajo pri odkrivanju manjkajočih povezav pri čezmejnih preiskavah v EU. Z uporabo tematskih analitičnih delovnih datotek zagotavljajo informacije za operacije, ki potekajo v državah članicah EU, te informacije pa pogosto omogočijo velik korak naprej v številnih mednarodnih preiskavah.

© Fotolia

Analiza socialnega omrežja

Europol je najsodobnejšo analizo socialnega omrežja prevzel kot inovativen način za analizo obveščevalnih podatkov in podporo večjim preiskavam organiziranega kriminala in terorizma.

Analitiki obveščevalnih podatkov lahko zdaj z matematičnimi algoritmi opredelijo in izmerijo kompleksne in/ali obsežne sklope podatkov ter hitro prepoznajo ključne akterje, skupine ciljnih osumljencev in druge prikrite vzorce, ki drugače ne bi bili opaženi. Analiza socialnega omrežja je koristna metoda, ki dopolnjuje običajne tehnike analize povezav, izboljšuje kakovost poročanja o obveščevalnih podatkih in pomaga pri določitvi prednostnih nalog pri preiskovalnem delu.

Europolov analitični sistem je operativni informacijski sistem, v katerem so shranjeni podatki, ki jih prispevajo zainteresirane strani Europola.

Prednosti različnih elementov analitičnega sistema so naslednje:
- centralizacija in upravljanje informacij,
- prilagojene rešitve rudarjenja besedil in
- analitične zmogljivosti prek zelo različnih analitičnih orodij.

Europolovi sistemi so medsebojno povezani, kar pomeni, da se lahko vse informacije, ki se vnesejo v en sistem, prepoznajo tudi v drugih.

Mreža računalniške forenzike

Europol je v letu 2010 končal začetno uvajanje najsodobnejše opreme za pridobivanje in analizo informacij v zvezi s kaznivimi dejanji iz digitaliziranih podatkov. Sposobnost učinkovitega prepoznavanja pomembnih informacij v velikih količinah računalniških podatkov ob hkratni ohranitvi njihove pravne veljavnosti je postala ključno orožje v boju proti kaznivim dejanjem. Ta nova tehnična rešitev Europolu omogoča, da zdaj evropskim organom kazenskega pregona ponuja visokokakovostno storitev za prepoznavo in obdelavo takih informacij, pri čemer se je znatno povečala količina podatkov, ki jih je mogoče obdelati. To centralno izvajano storitev dopolnjuje možnost podpore pristojnih organov na kraju samem, in sicer z lokalno uporabo mobilnega nabora orodij za forenzično obdelavo računalniških podatkov, ki jih upravlja strokovnjak.

2.5.2 Strateška analiza

Strateška analiza je še en pomemben vidik Europolovih analitičnih dejavnosti.

Ocena ogroženosti zaradi organiziranega kriminala (OCTA), od leta 2006

Ocena ogroženosti zaradi organiziranega kriminala je najpomembnejši dokument strateške analize, ki ga pripravi Europol. Svet Evropske unije na podlagi tega dokumenta določi prednostne naloge in priporočila za boj proti organiziranemu kriminalu v Evropi. Ocena ogroženosti zaradi organiziranega kriminala, ki temelji na načelih obveščevalno vodene policijske dejavnosti, je priznana kot pionirski projekt, ki je v kratkem obdobju od svojega nastanka že uvedel inovativne koncepte – kot so žarišča kriminalnih dejavnosti in tipologija organiziranih kriminalnih združb –, ki so bili sprejeti in potrjeni na politični ravni, ravni kazenskega pregona in akademski ravni. Leta 2013 bo oceno ogroženosti zaradi organiziranega kriminala nadomestil izboljšan dokument – ocena ogroženosti zaradi organiziranega kriminala in hujših kaznivih dejanj.

Projekt Harmony in politični cikel

Projekt Harmony je potekal od oktobra 2009 do decembra 2010, financirala pa ga je Evropska komisija. Vodila ga je Belgija, partnerji pa so bili Europol, Nizozemska in Združeno kraljestvo. Glavna cilja projekta sta bila revizija in okrepitev Evropskega kriminalističnoobveščevalnega modela. Europol je v projektu Harmony dejavno sodeloval od začetka do konca in pripomogel k splošni kakovosti razvitega mehanizma.

Prvi dveletni poskusni politični cikel se bo začel z oceno ogroženosti zaradi organiziranega kriminala, objavljeno maja 2011. Europol bo oceni priložil tudi sklepne ugotovitve ter seznam prednostnih področij kaznivih dejanj in morebitnih ukrepov, ki bi jih bilo treba sprejeti. Temu bodo sledili sklepi Sveta o prednostnih nalogah na področju organiziranega kriminala. Celotni štiriletni politični cikel se bo začel leta 2013 s sklepi Sveta na podlagi prve ocene ogroženosti zaradi organiziranega kriminala in hujših kaznivih dejanj, ki naj bi jo pripravil Europol.

Pomembno vlogo v političnem ciklu bo imel Stalni odbor za notranjo varnost (COSI). Ta naj bi Svet podpiral pri izbiri prednostnih nalog ter sprejemanju večletnih strateških načrtov in letnih operativnih akcijskih načrtov za izpolnitev ciljev, ki jih določi Svet. Ker je Europol dejavno vključen v delo Sveta, se lahko njegovo posebno strokovno znanje in izkušnje v celoti izkoristijo pri oblikovanju politike.

Poročilo o stanju in trendih na področju terorizma v EU (TE-SAT), od leta 2007

Europol je leta 2010 pripravil četrto letno poročilo o stanju in trendih na področju terorizma v EU (TE-SAT). To seznanja Evropski parlament in Svet s terorizmom v EU z vidika kazenskega pregona.

Poročilo TE-SAT je javni dokument, temelječ na informacijah, ki so jih predložile države članice in nečlanice EU ter partnerske organizacije, kot je Eurojust.

Iz poročila za leto 2010 je razvidno, da se število napadov, povezanih s terorizmom, v EU vztrajno zmanjšuje, vendar zato še ne bi smeli biti manj previdni. Islamski teroristi v EU in zunaj nje imajo še naprej za tarčo množična zbirališča ljudi, kot dokazuje poskus nigerijskega radikalca, da bi razstrelil ameriško potniško letalo, ki je 25. decembra 2009 letelo iz Amsterdama v Detroit. Eden od trendov na področju terorizma, ki so opredeljeni v poročilu TE-SAT 2010, je, da so storilci islamskih terorističnih dejanj vedno pogosteje posamezniki, ki si sami vcepljajo radikalna prepričanja ter pogosto delujejo sami in na lastno pest. Dalje je v poročilu navedeno, da se v EU povečuje levičarski in anarhistični terorizem.

Ocena ogroženosti zaradi ruskega organiziranega kriminala, od leta 2008

V tej posebni oceni ogroženosti sta obravnavani sedanja in pričakovana ogroženost zaradi ruskega organiziranega kriminala v Evropski uniji. V poročilu za leto 2010 je bilo ugotovljeno, da ima ruski organizirani kriminal pomembno vlogo na več kriminalnih trgih v EU. Pranje denarja, trgovina z ljudmi, orožjem in prepovedanimi drogami, tihotapljenje cigaret, goljufije in gospodarski kriminal so ključna področja, na katerih se čuti njegov vpliv v EU in zunaj njenih meja. Pomemben spodbujevalec ruskega organiziranega kriminala je finančni sektor, ki naj bi dajal prednost in izrabljal nekatera finančna središča z ugodnim davčnim sistemom ter banke in finančne ustanove v EU in drugje ter tako omogočal kaznive dejavnosti in pranje premoženjskih koristi iz kaznivih dejanj.

Ocena ogroženosti zaradi organiziranega kriminala v zahodni Afriki, 2009

V tem poročilu je potrjena vedno večja ogroženost zaradi organiziranega kriminala v zahodni Afriki, zlasti njegov vpliv na notranjo varnost EU. Opredeljene so glavne značilnosti ogroženosti, omogočen pa je tudi vpogled v učinkovit boj proti njej. V poročilu so tako preučene glavne dejavnosti organiziranega kriminala, ki povezujejo stanje na področju kriminala v zahodni Afriki in EU, zlasti na področju trgovine s prepovedanimi drogami, trgovine z ljudmi, nezakonitega priseljevanja in goljufij. Opisane so tudi glavne vrste organiziranih kriminalnih združb v zahodni Afriki in njihove povezave s trendi organiziranega kriminala v Evropski uniji.

Na podlagi produktov strateške analize, kot so ocena ogroženosti zaradi organiziranega kriminala, ocena ogroženosti zaradi ruskega organiziranega kriminala, ocena ogroženosti zaradi organiziranega kriminala v zahodni Afriki ter poročilo o stanju in trendih na področju terorizma, se večja podpora namenja nosilcem odločanja pri opredelitvi posebnih prednostnih nalog na kompleksnem področju organiziranega kriminala in terorizma. Uradniki organov kazenskega pregona lahko nato na podlagi političnih smernic svoje operativno delo prilagodijo nacionalnim, regionalnim in lokalnim razmeram. Uporabijo lahko tudi obstoječe mehanizme regionalnega sodelovanja, ki jih utelešajo Europol, projektna skupina za Baltsko morje ali pobuda za sodelovanje v jugovzhodni Evropi (SECI). V okviru Lizbonske pogodbe se daje vedno večji poudarek celovitim ocenam ogroženosti, Europol pa tako dobiva pomembno vlogo pri oblikovanju politike.

Europol je pred kratkim ustanovil skupino za skeniranje, analizo in obveščanje (SCAN), ki naj bi pristojnim nacionalnim organom EU zagotovila še en strateški produkt: zgodnja opozorilna sporočila o novih grožnjah organiziranega kriminala. Skupina SCAN je v letu 2010 izdala šest opozorilnih sporočil o grožnjah (OC-SCAN). Te ocene so bile uvedene po prejetju opozoril in začetnih poročil o grožnjah, ki so jih izdali organi na Hrvaškem, v Češki republiki, na Danskem in Finskem, spodbujene pa so bile tudi v okviru prednostnih nalog španskega in belgijskega predsedovanja EU.

Opozorila o grožnjah OC-SCAN, predložena leta 2010, so se nanašala na naslednja področja:

- **Širitev motorističnih klubov Hells Angels v jugovzhodno Evropo.** Motoristični klubi Hells Angels so se v vzhodni Evropi močno uveljavili. Zadnjih nekaj let se izjemno hitro širijo po jugovzhodni Evropi, zlasti Turčiji in Albaniji. Z uveljavitvijo teritorialnega vpliva v jugovzhodni Evropi so vzpostavili tesne odnose z lokalnimi prepovedanimi motorističnimi tolpami v Albaniji, Bolgariji in Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji, sami pa so se uveljavili v Turčiji. Člani motorističnega kluba Hells Angels, ki ima zdaj sedež v jugovzhodni Evropi, bi se lahko vključili v trgovino s prepovedanimi drogami na „balkanski poti".

© Europol

- **Poulične tolpe, vpletene v dejavnosti organiziranega kriminala v EU.** Ker nekatere poulične tolpe postajajo vedno bolj mednarodne, to pomeni čezmejno grožnjo. Predvsem skupine, kot sta Latin Kings (v južni Evropi) in Black Cobra (v severni Evropi), bi se lahko kot pomembne poulične tolpe začele ukvarjati z organiziranim kriminalom. Poleg tega tudi številne manj pomembne poulične tolpe v EU nakazujejo povezave z organiziranimi kriminalnimi združbami.
- **Nezakonito trgovanje in notranji promet s težkim strelnim orožjem v EU.** To opozorilo o grožnji je razkrilo, kako se povečuje količina težkega strelnega orožja, ki je v lasti organiziranih kriminalnih združb. Njihova pripravljenost za uporabo strelnega orožja na poseljenih območjih pomeni veliko grožnjo splošni javnosti in osebju organov kazenskega pregona. Čeprav večina organiziranih kriminalnih združb raje uporablja ročno strelno orožje, se povečuje uporaba težkega strelnega orožja, kot so jurišne puške (npr. AK-47) in eksplozivne naprave. Čeprav se zdi, da količina težkega strelnega orožja, ki je v obtoku v EU, za zdaj zadošča povpraševanju po tem orožju, pa so dobavitelji v jugozahodni Evropi sposobni zadostiti vsakršnemu povečanju povpraševanja. Dejstvo, da je mogoče kalašnikovko ali metalec raket v nekaterih delih EU kupiti že za od 300 do 700 EUR, kaže, kako zlahka sta dostopna storilcem kaznivih dejanj.
- **Razširitev uporabe lahkih zrakoplovov pri nezakonitem trgovanju.** Lahki zrakoplovi se uporabljajo pri tihotapljenju prepovedanih drog v Evropsko unijo in iz nje, pa tudi za pomoč pri nezakonitem priseljevanju, tihotapljenju žrtev trgovine z ljudmi ter trgovini s strelnim orožjem, diamanti in pošiljkami večjih količin gotovine za pranje denarja. Povečevanje števila lahkih zrakoplovov pri nezakonitem trgovanju spodbuja tudi pomanjkanje nadzora in kazni na ravni EU.
- **(Potujoče) organizirane kriminalne združbe v EU sistematično izkoriščajo mladoletne osebe.** Nasilje in ustrahovanje, s katerima te združbe obvladujejo in zlorabljajo mladoletne osebe, kar vključuje skrajne oblike nasilja, kot sta spolna zloraba in mučenje, se povečujeta. Čeprav natančna razsežnost te ogroženosti ni znana, obstaja veliko primerov mladoletnih oseb, ki so žrtve trgovine za namene izkoriščanja delovne sile ali spolnega izkoriščanja. Združbe za zagotovitev nenehnega dotoka žrtev sodelujejo z drugimi, zlasti s posredniki v glavnih izvornih regijah, z redno selitvijo mladoletnih oseb med različnimi združbami pa zmanjšujejo tveganje, da bi jih organi kazenskega pregona odkrili.

Europolov boj proti tihotapljenju cigaret

Europol podpira organe kazenskega pregona pri preprečevanju dejavnosti organiziranih kriminalnih združb, vpletenih v nezakonito proizvodnjo in trgovino s cigaretami in tobačnimi izdelki, in boju proti tem dejavnostim. Zaradi nezakonite trgovine s tobakom EU vsako leto izgubi 10 milijard EUR prihodkov.

Ponarejeni in pretihotapljeni tobačni izdelki se prodajajo na odprtih trgih, kupci pa se pogosto ne zavedajo, da kupujejo nezakonite proizvode. Denar, ki ga plačajo, gre neposredno v žep kriminalnih združb, ki financirajo druga področja hujših oblik organiziranega kriminala in terorizma.

Da bi bil dobiček čim večji, so nezakoniti tobačni izdelki proizvedeni iz cenenih materialov, ne da bi se zdravje in nadzor nad kakovostjo kaj dosti upoštevala. Namesto originalnih proizvodov, ki morajo izpolnjevati določene standarde, se kadilcem prodajajo ponarejene cigarete slabše kakovosti. V zaseženih ponarejenih cigaretah so bili odkriti pršice, jajčeca žuželk, glivice in celo človeški iztrebki.

© Fotolia

Operacija Ploščad (Forecourt)

Obveščevalni podatki so pokazali, da je organizirana kriminalna združba prek voznikov, zaposlenih pri zakonitem prevoznem podjetju, tihotapila nezakonite tobačne izdelke v Združeno kraljestvo. Vozniki so se na poti v Združeno kraljestvo ustavili v Luksemburgu in tam natovorili tobak za ročno zvijanje. Za lažji uvoz so kot krinko uporabljali vozila svojih podjetij in pogoste vožnje v Združeno kraljestvo.

Europol je na podlagi analize ključnih obveščevalnih podatkov natančno opredelil način delovanja storilcev kaznivih dejanj ter pomagal razkriti vir dobave tobaka, vpletene osebe in vozila.

Operacija se je končala s prijetjem dveh oseb, organi Združenega kraljestva pa so zasegli skoraj dve toni tobaka za ročno zvijanje. S tem se je preprečila izguba iz davkov in carin v višini približno 277 000 EUR.

EuVID

EuVID je operativno orodje kazenskega pregona, ki lajša identifikacijo vozil in njihovih dokumentov. Pri projektu EuVID sodelujejo Avstrija, Francija, Nemčija, Italija, Švedska in Europol.

EuVID trenutno vsebuje informacije o 83 različnih znamkah in vrstah vozil, informacije o originalnih dokumentih vozil iz 55 držav, popis ključev vozil in navodila za preiskavo kaznivih dejanj, povezanih z motornimi vozili. Na voljo je za skupne operacije in se uporablja kot podlaga za usposabljanje o identifikaciji vozil.

© Fotolia

2.5.3 Analitično usposabljanje

Europol ponuja nov dvotedenski tečaj analitičnega usposabljanja z naslovom „Operativno usposabljanje za celostno analizo“. Za ugoditev vedno večjemu številu zaprosil držav članic je skupina za analitično usposabljanje razvila dve različici usposabljanja – eno za analitike in strokovnjake, zaposlene pri Europolu, eno pa na podlagi koncepta „usposabljanje izvajalcev usposabljanja“. Zadnja je bila posebej oblikovana za morebitne izvajalce usposabljanja v državah članicah, zajela pa naj bi bistvene elemente obveščevalnega ciklusa in se posebej osredotočila na analizo.

© Fotolia

Europol je že izpeljal pet tečajev, na katerih je sodelovalo skupno 58 tečajnikov iz 28 evropskih držav, sodelovali pa so tudi tečajniki iz Avstralije in Združenih držav. Številne države članice so gradivo, metode in vaje z Europolovega usposabljanja uporabile za oblikovanje svojih tečajev operativne analize. Tečaji usposabljanja iz finančne in strateške analize so se leta 2010 preoblikovali za Europolovo operativno osebje. Ti dvotedenski tečaji bodo leta 2011 na voljo tudi analitikom iz držav članic.

2.6 Center EU za izvedensko znanje s področja kazenskega pregona

Europol je za okrepitev svojega položaja kot platforme za posebna področja in lažjo delitev znanja in komunikacijo z različnimi skupinami strokovnjakov razvil Europolovo platformo za strokovnjake (Europol Platform for Experts – EPE). Ta naj bi zagotovila varno okolje za strokovnjake z različnih področij kazenskega pregona, da bi lahko – v okviru svojih skupin – izmenjavali znanje, najboljše prakse in podatke o kaznivih dejanjih, ki niso osebni podatki. Platforma je na internetu dostopna od novembra 2010. Razvita je bila ne samo za objavo dokumentov, temveč naj bi pooblaščene uporabnike tudi spodbujala k sodelovanju prek spleta z uporabo vrste orodij za sodelovanje.

Europol je leta 2010 poskrbel, da bodo v letu 2011 oblikovane številne platforme za strokovnjake , predvsem o:

- spolnem izkoriščanju otrok,
- čezmejnem nadzoru in nadzorovanih pošiljkah,
- kibernetski kriminaliteti (I-FOREX),
- preiskovanju umorov,
- ugrabitvah, zajetju talcev in izsiljevanju,
- ponarejanju denarja in goljufijah s plačilnimi karticami (PaySafe),
- zaščiti prič.

Pripravlja se tudi selitev komunikacijske platforme Atlas na Europolovo platformo za enote za posebne operacije in boj proti terorizmu.

2.6.1 Evropska mreža svetovalnih skupin

Evropsko mrežo svetovalnih skupin (The European Network of Advisory Teams – EuNAT) sestavljajo svetovalne skupine in enote za krizno upravljanje iz organov kazenskega pregona, ki zagotavljajo strateško in/ali taktično svetovanje, usklajevanje in podporo pri preiskavah na področju ugrabitev, zajetij talcev in izsiljevanja.

Svetovalne skupine so prek mreže EuNAT nenehno povezane z Europolom, tako da je omogočeno takoj-

šnje mednarodno sodelovanje za odziv na smrtno nevarna tveganja. Mreža po vsej EU izmenjuje dobre prakse in razvija standarde na tem posebnem področju.

2.6.2 Ravnanje z informatorji

Informator je izjemno pomemben vidik policijskih dejavnosti. Če že na začetku sodeluje v postopku zbiranja obveščevalnih podatkov o kaznivih dejanjih, bo preiskava verjetno obrodila sadove. Kakovost zbranih obveščevalnih podatkov je neposredno sorazmerna s kakovostjo storitev informatorja.

Ker hujše oblike organiziranega kriminala niso omejene z državnimi mejami, lahko informatorji z obveščevalnimi podatki podprejo kazenski pregon v številnih državah.

V EU trenutno ni enotne pravne ureditve glede uporabe storitev informatorjev, čeprav je njihovo sodelovanje pogosta in vsesplošna praksa.

2.6.3 Čezmejni nadzor in nadzorovane pošiljke

Prikrit nadzor je eno od ključnih sodobnih preiskovalnih orodij za pridobitev bistvenih informacij o kriminalnih združbah. Vendar se organi pregona zaradi nadnacionalnega delovanja sodobnih organiziranih kriminalnih združb vedno pogosteje srečujejo s primeri čezmejnega opazovanja in nadzora, kar odpira pravna in operativna vprašanja.

Europol je član delovne skupine za čezmejni nadzor, katere cilj je spodbujati mednarodno sodelovanje ter zagotavljati forum za razvoj varnih in učinkovitih nadzornih tehnik na področju kazenskega pregona.

Še eno ključno preiskovalno orodje je uvedba in sistematična operativna uporaba metod prikritega nadzora v povezavi z nadzorovanimi pošiljkami. Na zgoščenki je na voljo zbirka zakonodaj različnih držav članic o nadzorovanih pošiljkah, na podlagi katere se lahko strokovnjaki seznanijo z morebitnimi težavami pri čezmejnem sodelovanju.

2.6.4 Zaščita prič

Zaščita prič je eden od temeljev v boju proti organiziranemu kriminalu in terorizmu. Europolova mreža za zaščito prič je največja na svetu. Europolove storitve za zaščito prič vključujejo:

- usklajevanje različnih nacionalnih programov,
- razvoj novih enot in programov za zaščito prič,
- standardizacijo postopkov, kot je premestitev prič,
- izobraževanje uradnikov za zaščito prič.

Višješolsko izobraževanje o zaščiti prič

Ta projekt, ki ga izvajata Združeno kraljestvo in Europol, prvič ponuja standardiziran izobraževalni program za zaščito prič na evropski ravni. Dvotedenski tečaj se bo začel izvajati leta 2011.

2.6.5 Europolova delovna skupina za preiskovanje umorov

Združeno kraljestvo je leta 2009 predlagalo, naj se pri Europolu ustanovi osrednja kontaktna točka za umore. Ta predlog so leta 2010 podprli vodje nacionalnih enot pri Europolu. Delovna skupina bo strokovni organ za strateška vprašanja v zvezi z umori, temeljila pa bo na obsežnem praktičnem sodelovanju in uporabi povezane mreže evropskih preiskovalcev umorov.

© Fotolia

Pomemben del predloga je bila tudi vzpostavitev centralne zbirke podatkov s podatki o določenih subjektih, povezanih z umori. Poudarek bo predvsem na:

- serijskih morilcih,
- umorih, povezanih z organiziranim kriminalom,
- posebnih načinih delovanja v primerih, kot so uboji iz časti in pokoli na šolah, ter
- novih trendih na tem področju in novih preiskovalnih metodah.

Ti cilji bodo doseženi z razvojem tehnične rešitve za podporo internetnim mrežam za izmenjavo informacij, najboljših praks in komunikacijo med strokovnjaki.

2.7 Varstvo podatkov

Europol ima eno od najzanesljivejših ureditev varstva podatkov na področju kazenskega pregona. Europolov pooblaščenec za varstvo podatkov zagotavlja pravno skladnost z okvirom o varstvu podatkov, vključno z obdelavo podatkov o osebju Europola. Glavna naloga enote je oblikovati prilagojen okvir politike, ki izpolnjuje potrebe operativnih enot in hkrati varuje temeljne pravice oseb, na katere se podatki nanašajo, na vseh področjih varstva podatkov.

Okvir revizijskih dejavnosti je zdaj opredeljen v revizijski politiki Europola o varstvu podatkov. Pooblaščenec za varstvo podatkov je v okviru tega pripravil tudi osnutek „politike o nadzoru nad dostopom“, v katerem so podrobno opisani mehanizmi za nadzor nad zakonitostjo dostopa do osebnih podatkov iz Europolovih sistemov. Kot se zahteva v členu 18 Sklepa Sveta o Europolu in izvedbenem sklepu upravnega odbora, so v politiki opredeljene natančne zahteve za sledilne zapise in revizijske sledi na področju varstva podatkov.

Europol obdeluje osebne podatke v skladu z zahtevami za varstvo podatkov, ki so bile v sistem vključene v skladu z novimi pravili o zaupnosti.

Pri podatkih o osebju se pooblaščenec za varstvo podatkov osredotoča na postopke obdelave pri vprašanjih, povezanih z osebjem in varnostjo. Europolovim enotam zagotavlja podporo pri pripravi osnutkov obvestil o varstvu podatkov.

Postopke obdelave, ki bi lahko še posebej posegli v pravice in svoboščine oseb, na katere se podatki nanašajo, predhodno preveri skupni nadzorni organ. Pooblaščenec za varstvo podatkov ga je leta 2010 zaprosil za mnenje o več obvestilih. Skupni nadzorni organ je ob koncu leta izdal mnenja o naslednjih obvestilih glede „predhodnega preverjanja“:

- razvoju kadrov in postopku pregleda ter
- zaposlovanju in izbirnem postopku.

Kot je predvideno v Sklepu Evropskega sveta, bo pooblaščenec za varstvo podatkov predložil podrobno poročilo o dejavnostih za leto 2010.

PASSWORD
© Fotolia

3. Europolove operativne dejavnosti

Eden od ključnih ciljev Europola je nenehno zagotavljati operativno podporo organom pregona v EU. Podpora se zagotavlja na področjih pristojnosti, pa tudi v horizontalnih zadevah, ki zadevajo več področij kaznivih dejanj.

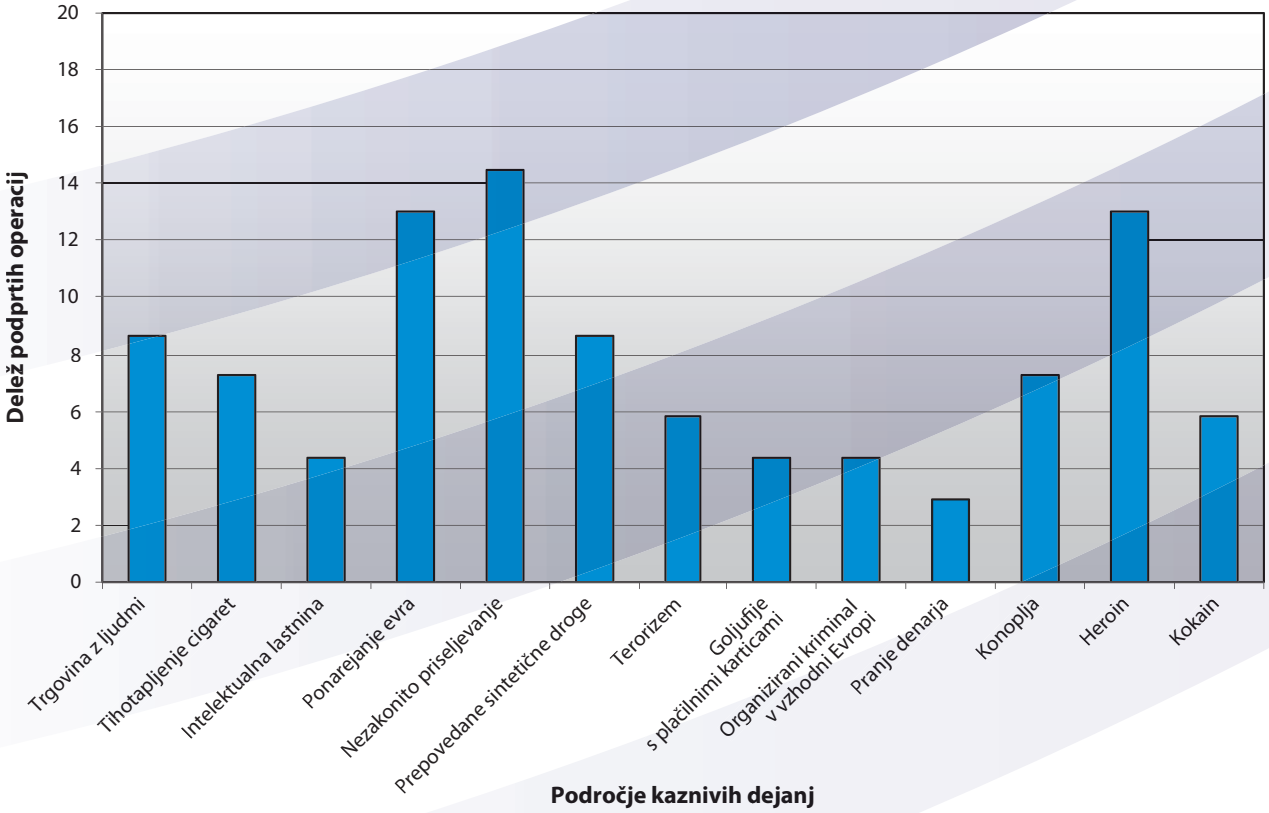
Operativno podporo je mogoče razširiti tudi na države članice, in sicer z napotitvijo Europolove mobilne pisarne skupaj z dodeljenimi analitiki in strokovnjaki, da se zagotovi pomoč na kraju samem v državah članicah.

Mobilna pisarna: neposredna povezava z Europolovimi centraliziranimi zbirkami podatkov in platformami strokovnjakov

Europol je razvil učinkovito rešitev v obliki mobilne pisarne, prek katere imajo Europolovi uradniki dostop do vseh orodij za dostop do informacij in njihovo analizo s katere koli oddaljene lokacije, pri čemer se uporabljajo najvišji varnostni standardi. Europol je leta 2010 svojo mobilno pisarno močno izboljšal, da omogoča še veliko večjo prilagodljivost in hitrejšo napotitev.

Operativna podpora državam članicam v letu 2010

Vir: Mnenjska anketa o Europolu iz leta 2010.

Europol je leta 2010 namenil 200 000 EUR za finančno podporo operativnim sestankom. Države članice EU in po potrebi tretje države so s temi novimi sredstvi pokrile potne stroške svojih predstavnikov pri skoraj 70 operacijah.

EUROPOLOVA OPERATIVNA PODPORA

Vrsta operativne podpore	Število zadev
Forenzična/tehnična podpora ([2])	125
Operativna analiza	78
Finančna podpora operativnim sestankom	60 ([3])
Finančna podpora preiskavam (ponarejanje evra)	35 ([4])
Organizirani operativni sestanki	33
Mobilna pisarna (analiza na kraju samem)	31
Usklajevanje	23

Vir: Mnenjska anketa o Europolu iz leta 2010.

PRIPOMBE EUROPOLOVIH STROKOVNJAKOV ZA KAZENSKI PREGON IN PREISKOVALCEV

„Nobenih pripomb nimam na delo, ki ga je med to preiskavo za nas opravil Europol. Poročila so bila tako primerno oblikovana, dobro uglašena in vsebinsko odlična, da smo razmišljali, da bi nekaj gradiva uporabili kot dokaz." (preiskovalec, Združeno kraljestvo)

„Europol se je pri teh preiskavah izkazal kot odličen vir informacij za različne države. Komunikacija je bila zelo učinkovita. Opravljena analiza je pojasnila veliko stvari." (preiskovalec, Avstrija)

„[…] Europol je popolna platforma za izmenjavo obveščevalnih podatkov med 27 državami članicami." (strokovnjak, Belgija)

„Preiskava je bila zapletena, saj je segala na območje več držav in vključevala številne osumljence. Analitiki AWF Sustrans so tej ciljni skupini namenili veliko časa in energije, kar je pripeljalo do zelo uspešnih rezultatov. Zaslužijo si vso pohvalo za pomoč, ki so jo v tej zadevi namenili državam članicam." (strokovnjak, Irska)

„Hitra mednarodna izmenjava in prikaz povezav med več mednarodnimi preiskavami." (preiskovalec, Belgija)

„Delo na področju analitičnih delovnih datotek je bilo zelo pomembno in je dodalo vrednost preiskavi." (preiskovalec, Francija)

([2]) Na primer tehnične preiskave tiskarskih strojev, ki se uporabljajo pri ponarejanju (71 zahtevkov).

([3]) Skupni znesek, plačan do konca decembra 2010, je znašal 106 349 EUR. Namenjenih je bilo še dodatnih 102 650 EUR, kar pomeni 100-odstotno stopnjo izvajanja razpoložljivih sredstev (209 000 EUR).

([4]) 157 414 EUR.

Operacija Atena II

Aprila 2010 sta dva Europolova uradnika ob uporabi mobilne pisarne pomagala španskemu generalnemu carinskemu uradu pri operaciji Atena II.

To je bila skupna operacija carinskih organov, ki je bila usmerjena na čezmejni prenos gotovine in drugih denarnih instrumentov, ki jih kriminalne organizacije uporabljajo za financiranje svojih kaznivih dejavnosti in pranje nezakonitih prihodkov iz kaznivih dejanj.

Pri operaciji so sodelovali carinski organi iz 19 držav članic in nečlanic EU (in sicer Alžirije, Maroka, Norveške, Tunizije in ZDA) ter mednarodne agencije, kot so Europol, Interpol in Svetovna carinska organizacija.

Operacija je privedla do:
- izdaje opozorilnih sporočil (poročil o osebah, ki so prijavile, da potujejo z več kot 10 000 EUR, in opozoril o sumljivih prenosih gotovine);
- izdaje sporočil o zasegih (uporabijo se za poročanje o odkriti in zaseženi gotovini ali drugih denarnih instrumentih v vrednosti več kot 10 000 EUR);
- zasegov gotovine v skupni vrednosti 5,5 milijona EUR in opozoril o gotovini v vrednosti 26,5 milijona EUR;
- Europolove obravnave 110 opozorilnih sporočil in 128 sporočil o zasegih ter poizvedb v Europolovih sistemih, ki so pokazale na različne povezave;
- štirih novih povezav, ki jih je vzpostavil Europol in so dokazale, da se čez dve državi EU prenaša vrtoglava količina gotovine.

3.1 Terorizem

Skoraj 10 let po napadih v New Yorku 11. septembra 2001 terorizem še vedno pomeni resno grožnjo državam članicam EU. Ekstremistične in teroristične skupine, kot so Al Kaida in druge, so dejavne v Evropski uniji in vplivajo na življenje njenih državljanov. Boj proti ekstremizmu in terorizmu zato še naprej ostaja glavna prednostna naloga EU in Europola.

Europol pomaga državam članicam do uspešnih preiskav na tem področju z zagotavljanjem naslednjih proizvodov in storitev:

- analiz in analitičnih proizvodov, kot so poročila, ocene ogroženosti in manjkajoče povezave v mednarodnih preiskavah, ki potekajo;
- izmenjav informacij in dostopom do Europolovih zbirk podatkov, sistemov izmenjav in drugih platform za strokovnjake;
- strokovnega znanja z Europolovo mobilno pisarno za pomoč na kraju samem;
- drugih prilagojenih proizvodov in storitev, kot so nadzor nad načinom delovanja (Modus Operandi Monitor), mreža za prvi odziv (First Response Network), evropska mreža za odstranjevanje neeksplodiranih ubojnih sredstev (European Explosive Ordnance Disposal Network), evropski podatkovni sistem o bombah (EU Bomb Data System) in drugi;
- predložitvijo Europolovega letnega poročila o stanju in trendih na področju terorizma v EU (TE-SAT), v katerem so povzeti osnovna dejstva in številke v zvezi s terorističnimi napadi in prijetji v EU, vključno z novimi trendi.

3.1.1 Nadzor nad načinom delovanja

Nadzor nad načinom delovanja je sredstvo za oblikovanje glavnega modela dejavnosti za nenehno presojo terorističnih dogodkov in/ali preiskav, ki

vplivajo na varnost v EU, s poudarkom na posebnih elementih načina delovanja teroristov. Dodatno vrednost zagotavlja dejstvo, da je rezultat odvisen od drugih Europolovih obveščevalnih proizvodov in da se poskušajo zadevnim organom držav članic zagotoviti strokovno znanje in obveščevalni podatki v realnem času.

3.1.2 Mreža za prvi odziv

Mreža za prvi odziv je orodje, ki ga je razvil Europol in ki organom kazenskega pregona omogoča, da se pravočasno odzovejo na teroristične napade v Evropi. Prizadetim državam članicam je za pomoč pri vseh operativnih in tehničnih zadevah mogoče takoj vpoklicati skupino strokovnjakov za boj proti terorizmu iz Europola in držav članic. V takih primerih uporablja skupina Europolov operativni center za zagotovitev učinkovite izmenjave informacij z vsemi vpletenimi stranmi. Mreža za prvi odziv poleg pomoči v kriznih razmerah vrhunskim strokovnjakom za boj proti hudim oblikam terorizma zagotavlja tudi strateško svetovanje, prilagojeno spreminjajočemu se načinu delovanja napada.

© Jean-François Guiot

Operacija policijske enote širšega območja Manchestra v Združenem kraljestvu

Europol je leta 2010 podprl protiteroristično operacijo v Združenem kraljestvu, ki jo je izvedla protiteroristična policijska enota širšega območja Manchestra. Glavni osumljenec je bil obsojen na dveletno zaporno kazen, potem ko je bil spoznan za krivega dveh obtožb na podlagi razdelka 58 zakona o terorizmu, ki se nanaša na posedovanje materiala za teroristične namene.

Europol je preiskal približno 6 000 elektronskih dokumentov, ki so bili večinoma v arabščini, zagotovila pa jih je policija širšega območja Manchestra, da bi prepoznali tiste dokumente, ki bi lahko pomenili grožnjo varnosti v Združenem kraljestvu. Prvotni oceni vsebine, ki jo je izvedla skupina za preverjanje medmrežja (Check the Web), so na prošnjo policije širšega območja Manchestra sledile bolj ciljne analize točno določenih sklopov dokumentov. Ustrezne datoteke je bilo mogoče izločiti tako, da so se pri digitalnih medijih uporabila orodja s področja računalniške forenzike. Tudi navzkrižno preverjanje elektronskih datotek z Europolovimi sistemi je razkrilo teroristično gradivo, ki se je predhodno že uporabilo kot dokaz na sodišču.

Europolova prizadevanja so pripeljala do odkritja ekstremističnega pridigarja, ki je bil zanimiv tudi za druge preiskave v EU. Skupina za preverjanje medmrežja je z uporabo gradiva, ki ga je zagotovila policija širšega območja Manchestra, analizirala in presodila ideologijo, ki jo je širil ta osumljenec. S poročilom, ki ga je v zvezi s tem pripravila Europolova skupina za preverjanje medmrežja, in oceno ogroženosti zaradi te osebe in njenih evropskih privržencev so bile preiskavam, ki potekajo v državah članicah, zagotovljene nadaljnje povezave.

3.1.3 Evropska mreža za odstranjevanje neeksplodiranih ubojnih sredstev

V okviru Evropske mreže za odstranjevanje neeksplodiranih ubojnih sredstev si strokovnjaki izmenjujejo znanje o odstranjevanju eksplozivnih snovi. Mreža pomaga pri prepoznavanju najboljših praks ter prireja usposabljanja v partnerstvu z državami članicami EU in tretjimi stranmi. Prav tako so enote za odstranjevanje neeksplodiranih ubojnih sredstev prek mreže obveščene o najnovejšem napredku na zadevnem področju. Dostopna je vsem policijskim, vladnim in vojaškim enotam, ki imajo opraviti z eksplozivnimi sredstvi. V okviru mreže potekajo usposabljanja in druge dejavnosti.

3.1.4 Evropski podatkovni sistem o bombah

Evropski podatkovni sistem o bombah je platforma za izmenjavo pravočasnih in pomembnih informacij in obveščevalnih podatkov o eksplozivnih sredstvih, zažigalnih in eksplozivnih telesih ter o kemičnem, biološkem, radiološkem in jedrskem materialu. Vsebuje tudi povezane zbirke podatkov o eksplozivnih sredstvih ter kemičnem, biološkem, radiološkem in jedrskem materialu, pa tudi zbirke gradiv in strokovne forume.

Evropski podatkovni sistem o bombah je bil oktobra 2010 uspešno vzpostavljen po dokončanju dveletnega intenzivnega projekta, namenjenega uskladitvi in centraliziranju izmenjave informacij med podatkovnimi središči o bombah v državah članicah EU. Projekt je financirala Evropska komisija.

3.1.5 Pomorsko piratstvo

Od začetka leta 2010 so v Europolov boj proti terorizmu vključena vprašanja v zvezi s pomorskim piratstvom. Odkar je piratstvo postalo pomembna tema, so stroški sektorja pomorskih prevozov vedno težje obvladljivi zaradi višjih cen zavarovanja, stroškov v zvezi z varnostjo in povišanja stroškov poslovanja zaradi daljših nadomestnih poti. Obveščevalni podatki kažejo, da bi bilo lahko piratstvo povezano z drugimi kaznivimi dejanji, kot je tihotapljenje ljudi, orožja in prepovedanih drog. Europol v tesnem sodelovanju z Interpolom ter ob podpori 10 držav članic EU in Eurojusta izmenjuje informacije o kaznivih dejavnostih, povezanih s pomorskim piratstvom. Njegovo sodelovanje pri tem pojavu je osredotočeno na odkrivanje glavnih storilcev, logističnih sredstev in finančnih tokov, povezanih s to kaznivo dejavnostjo.

Novembra 2010 je bilo v soglasno potrjeni resoluciji Varnostnega sveta Združenih narodov vseh njegovih 192 držav članic pozvanih k sodelovanju z Europolom in Interpolom v boju proti kriminalnim mrežam, vpletenim v pomorsko piratstvo ob somalijski obali. To je bil pomemben korak naprej, saj mednarodni organi pregona pomenijo ključno povezavo med prijetji z vojaškimi posredovanji ter preiskavami in pregonom pomorskih piratov in s tem povezanih kriminalnih mrež.

3.1.6 Zbirke podatkov o terorizmu

Europol se pripravlja na vzpostavitev skupne zbirke podatkov o terorizmu, namenjene posodobitvi odziva EU na terorizem. To bo mogoče z boljšim vključevanjem opredelitve terorizma, kot ga pojmuje EU; prilagodljivostjo in primernim odzivanjem na potrebe držav članic in tretjih partnerjev; ter z jasnim osredotočanjem na področja skupnega interesa. V celoti se ta pristop kaže v izboljšavah vsakdanjega upravljanja, vključno z najnovejšimi znanstvenimi dosežki, kot so forenzične analize, prstni odtisi in DNK.

Program za sledenje financiranja terorističnih dejavnosti

Na podlagi Sporazuma med EU in ZDA o programu za sledenje financiranja terorističnih dejavnosti, ki je začel veljati 1. avgusta 2010 ([5]), je ključna naloga Europola preverjanje zahtev ZDA imenovanemu ponudniku ali imenovanim ponudnikom storitev na področju finančnih sporočil v Evropski uniji. Europol je poleg tega preverjanja uvedel tudi enotno kontaktno točko za svoje analitične delovne datoteke in države članice EU, da bi se uskladile vse izmenjave z ZDA v okviru tega sporazuma, kar vključuje pošiljanje informacij na lastno pobudo, in zahtevke za poizvedbe v programu za slednje financiranja terorističnih dejavnosti. Cilj tega novega sodelovanja med ZDA in EU je odkrivanje, sledenje in pregon financiranja terorističnih dejavnosti.

3.2 Prepovedane droge

Državljani Evrope so zelo zaskrbljeni zaradi prepovedanih drog, saj vplivajo na zdravje in varnost skupnosti in posameznikov. Boj proti kaznivim dejanjem, povezanim s prepovedanimi drogami, je za Europol že od vsega začetka prednostna naloga.

3.2.1 Prepovedane sintetične droge

Evropska unija je pomembno območje nezakonite proizvodnje sintetičnih drog, zlasti amfetaminov in ekstazija. Vsako leto se odkrije in uniči približno 60 do 90 velikih proizvodnih obratov. Med preiskavami v državah članicah se pogosto odkrijejo skladišča predhodnih sestavin, ki se uporabljajo pri proizvodnji prepovedanih drog.

Europolova operativna podpora vključuje usklajevanje in sprožitev kazenskih preiskav ter pomoč na kraju samem, ki se organom kazenskega pregona iz EU zagotavlja pri uničenju opreme za proizvodnjo prepovedanih sintetičnih drog. Europolovi strokovnjaki organom pregona pomagajo pri varnem uničenju teh obratov za proizvodnjo drog in zbiranju dokazov. Izvajajo tudi tehnične preiskave po meri narejene in industrijske opreme, zasežene v obratih za proizvodnjo prepovedanih drog in skladiščih.

Operacija TEX – pobuda Cospol

Europol že od leta 2005 podpira skupino za prepovedane sintetične droge v okviru celostnega operativnega strateškega načrtovanja dejavnosti policije (Comprehensive Operational Strategic Planning for the Police – Cospol). Cospol je februarja 2010 na podlagi Europolove analize in preiskav, ki so potekale v več državah članicah, izbral določeno „pomembno ciljno osebo“ za skupno preiskavo. Skupaj z Belgijo, Nemčijo in Nizozemsko je začel skupno operacijo, osredotočeno na organizirano kriminalno združbo, ki jo je vodila izbrana pomembna ciljna oseba, vpletena v obsežno proizvodnjo prepovedanih sintetičnih drog.

Maja 2010 je postalo jasno, da so osumljenci pripravljeni na začetek proizvodnje prepovedanih sintetičnih drog v Belgiji. Belgijska zvezna policija v mestu Hasselt je Europol zaprosila za operativno in tehnično podporo, da bi po potrebi uničili nezakoniti proizvodni obrat.

([5]) Sklep Sveta 2010/412/EU z dne 13. julija 2010 o sklenitvi Sporazuma med Evropsko unijo in Združenimi državami Amerike o obdelavi in posredovanju podatkov o sporočilih glede finančnih plačil iz Evropske unije Združenim državam Amerike za namene programa za sledenje financiranja terorističnih dejavnosti.

Europol je zagotovil podporo na kraju samem ter podrobno tehnično preiskavo in strokovno znanje. Zvezna policija v Hasseltu je tako v tesnem sodelovanju z Europolom uničila velik in napreden laboratorij za proizvodnjo prepovedanih drog, v katerem bi lahko proizvedli na stotine kilogramov sintetičnih drog. Na evropskem črnem trgu naj bi vrednost take proizvodnje znašala več milijonov evrov.

V Belgiji so prijeli šest glavnih osumljencev in zasegli velike količine kemikalij. Sočasno so nizozemski pravosodni organi izvedli hišne preiskave in zasegli še več prepovedanih sintetičnih drog, kokaina, velikih količin denarja in kemikalij. Prek Europolovega sistema za laboratorijske primerjave prepovedanih drog so bile že odkrite povezave z drugimi nezakonitimi obrati za proizvodnjo sintetičnih drog (npr. v Nemčiji in na Nizozemskem).

Europol je pri tej uspešni operaciji sodeloval od samega začetka, ko je februarja 2010 sprožil skupno iskanje pomembne ciljne osebe. Med operacijo je preiskovalcem zagotovil 13 analitičnih poročil in eno posebno poročilo. Organiziral je tudi dva interna operativna sestanka in zagotovil tehnično podporo na kraju samem. Na podlagi tega skupnega delovanja so bile glavne ciljne osebe obsojene na šestletno zaporno kazen.

Uničenje laboratorijev za proizvodnjo prepovedanih drog

Europolov sistem za primerjavo nezakonitih laboratorijev (EILCS) vsebuje podrobne slikovne in tehnične informacije o proizvodnji prepovedanih sintetičnih drog, njihovem skladiščenju in odlagališčih kemičnih odpadkov. Tako je mogoče ugotoviti ujemanje pri zaseženi opremi, materialu in kemikalijah. Poleg tega Europolov sistem za sintetične droge (ESDS) vključuje informacije o načinih delovanja in velikih zasegih. Tako je mogoče ugotoviti ujemanje med zasegi ter si pomagati pri opredelitvi in iskanju kriminalnih združb.

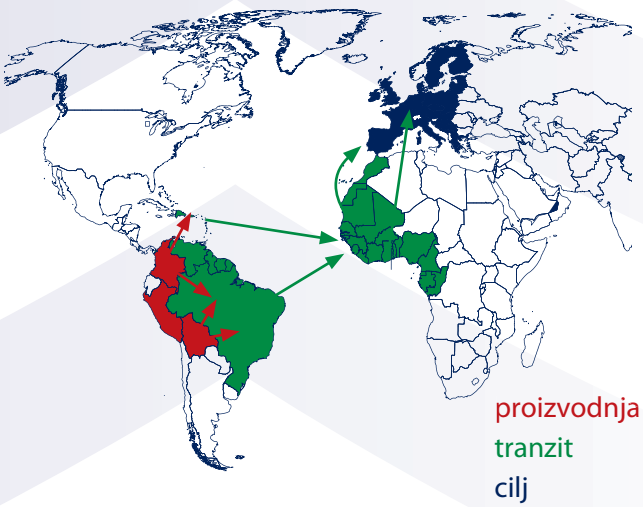
3.2.2. Kokain

Kokain je zdaj za konopljo druga najpogosteje uporabljena nedovoljena snov v Evropi.

V zadnjem letu naj bi kokain uživali trije milijoni ali 2,2 % mladih Evropejcev (starih od 15 do 34 let). Približno 13 milijonov odraslih (starih od 15 do 64 let) je že poskusilo kokain. To se kaže v hitrem širjenju tihotapskih poti in razmahu uživanja kokaina v Evropi. Evropska unija je za Združenimi državami na drugem mestu po porabi kokaina na svetu.

V okviru Europola se s kriminalnih mrežami, povezanimi s kokainom, ukvarja poseben projekt, ki vključuje analitične delovne datoteke. Njegove dejavnosti obsegajo:

- centralizirane storitve za hitro in učinkovito obdelavo in analizo podatkov, povezanih s kriminalnimi mrežami tihotapcev kokaina;
- širjenje analitičnih poročil v podporo državam članicam pri preiskavah, ki potekajo;
- spodbujanje uvedbe vzporednih preiskav in izvedba skupnih operacij;
- odkrivanje možnosti za ustanovitev skupnih preiskovalnih skupin;
- zagotavljanje taktičnih in strateških informacij o glavnih osumljencih in njihovih pajdaših;
- sledenje toku denarja, ki izvira iz trgovine s kokainom, ter pomoč državam članicam pri zamrznitvi in zaplembi tega nezakonito pridobljenega premoženja;
- vzpostavitev in krepitev operativnega in strateškega sodelovanja ter izmenjava informacij med državami članicami EU in tretjimi državami s poudarkom na razbitju kriminalnih mrež.

Proizvodnja kokaina, njegove tranzitne poti in končni cilj

Europol v okviru tega ciljnega projekta vodi Europolov sistem logotipov kokaina, ki vsebuje zbirke podatkov o logotipih kokaina, mešanju kokaina z drugimi prepovedanimi drogami in posebnih načinih prikrivanja.

Operativna in tehnična podpora Estoniji

V Estonijo je iz Venezuele prek Nemčije 22. septembra 2010 prispela letalska pošiljka, ki je vsebovala 217,3 kg kavnega prahu. Nemški carinski organi so že potrdili prisotnost kokaina, v sodelovanju s preiskovalnim oddelkom estonske davčne in carinske uprave pa je bila organizirana nadzorovana pošiljka.

Europol je takoj zagotovil dve zelo izčrpni poročili o laboratorijih za predelavo kokaina, pridobivanju kokaina, uporabljenih predelovalnih postopkih, kemikalijah in opremi ter podrobne informacije o nevarnostih med postopkom pridobivanja in predelave kokaina. Poleg dnevnih stikov so bile zagotovljene tudi informacije o laboratorijih, odkritih v drugih državah EU, v katerih so bile predelane podobne pošiljke.

Preiskovalci so na podlagi teh poročil in z njimi povezanih mnenj ter med poznejšimi hišnimi preiskavami odkrili in določili seznam kemikalij, ki se uporabljajo pri predelavi in čiščenju kokaina.

Skupaj je bilo zaseženih 48 kg kokaina, dva estonska državljana in še dva druga pa so osumljeni kaznivih dejanj, povezanih s prepovedanimi drogami. Še trije osumljenci so v priporu na zahtevo tožilca.

3.2.3 Heroin

Evropska unija je pomemben svetovni potrošniški trg za opiate. Čeprav sta povpraševanje po opiatih, in sicer heroinu, in njihova dobava razmeroma majhna v primerjavi s prepovedanimi sintetičnimi drogami in konopljo, pa so z njegovim uživanjem

povezane velike socialne, gospodarske in zdravstvene težave, tako da heroin ostaja resna grožnja varnosti in zdravju evropske družbe. Kot navaja Urad Združenih narodov za droge in kriminal, naj bi bilo za oskrbo trga heroina v EU vsako leto potrebnih 100 ton heroina, medtem ko ga organi pregona v EU na leto zasežejo približno od 8 do 15 ton.

Cilj Europolovega projekta v zvezi s heroinom je razbiti kriminalne združbe, ki se ukvarjajo s proizvodnjo heroina in trgovino z njim, ter podpirati države članice pri preiskavah, ki jih izvajajo v ta namen. Državam članicam so v boju proti temu pojavu pomagali številni uspešni podprojekti.

Europol je leta 2010 podprl preiskave in pobude v zvezi z organiziranimi zahodnoafriškimi kriminalnimi združbami, ki delujejo na več območjih v EU, in skupinami, ki s heroinom trgujejo na balkanski poti. Europol je na sedežu v Haagu in v državah članicah sklical vrsto operativnih sestankov. Med predloženimi proizvodi iz leta 2010 so:

- 44 poročil o ujemanju,
- 4 analize,
- 2 obveščevalni obvestili.

3.2.4 Konoplja

Konoplja je na svetovni ravni po proizvodnji, trgovini in uživanju najbolj razširjena prepovedana droga. Lahko je različnih oblik, na primer kot marihuana (listi in cvetovi konoplje), konopljina smola (hašiš) in konopljino olje. Evropska unija je velik potrošniški trg za konopljo.

© Guardia Civil

Europolov projekt Konoplja je bil marca leta 2010 uveden na zahtevo več držav članic. Njegov cilj je uvesti, podpirati in usklajevati obveščevalne vidike preiskav, hkrati pa povečevati izmenjavo informacij, znanja in izkušenj v zvezi s konopljo. Projekt Konoplja je razdeljen na dva podprojekta, ki se nanašata na trgovino na debelo s konopljo ter na njeno gojenje in proizvodnjo.

Projekt Konoplja vključuje Europolov sistem za primerjavo gojišč konoplje (ECCCS) in Europolov sistem za logotipe konoplje (ELSC). Prav tako zagotavlja podporo dejavnostim Evropske strokovne skupine za konopljo (EEGC) in prejema podporo od njih. Čeprav je projekt nov, je že zagotovil podporo v več operativnih zadevah.

3.3 Trgovina z ljudmi

Trgovina z ljudmi je hujše kaznivo dejanje. ki vpliva na vse države članice EU. Storilci in organizirane kriminalne združbe vsak dan izkoriščajo moške, ženske in otroke po vsej EU. Čeprav natančnega obsega trgovine z ljudmi v EU in po svetu trenutno ni mogoče določiti, ker ni usklajenega sistema za zbiranje podatkov, pa naj bi bilo samo v Evropi več sto tisoč žrtev. Informacije, ki so bile Europolu predložene leta 2010, kažejo, da tovrstno hujše kaznivo dejanje vpliva na skoraj vsako državo v EU, ki je lahko izvorna, tranzitna ali ciljna država.

Po podatkih iz Europolovih sistemov so leta 2010 odkrite žrtve trgovine prihajale predvsem iz:

- jugovzhodnega žarišča kriminala,
- severovzhodnega žarišča kriminala,
- vzhodne Afrike in
- Azije.

Čeprav za najbolj razširjeno obliko trgovine velja spolno izkoriščanje, je tudi izkoriščanje delovne sile razširjen pojav, ki se zaradi pomanjkanja splošne ozaveščenosti o tej zadevi pogosto ne odkrije. Leta 2010 je bil ugotovljen nov trend, ko se z žrtvami trguje

posebej za goljufivo uveljavljanje pravic do socialnih in otroških prejemkov. Žrtve tega kaznivega dejanja se pogosto sploh ne zavedajo, da prejemke, do katerih so upravičene, dejansko uveljavljajo trgovci z ljudmi.

Medtem ko se s številnimi žrtvami trgovine zakonito ali kako drugače še naprej trguje prek meja, se zvišujejo tudi ravni notranje ali domače trgovine, kar vključuje državljane EU, s katerimi se trguje v Evropski uniji.

Europol redno poroča o tem kaznivem dejanju, da bi državam članicam pomagal pri opredelitvi nevarnosti, ki jih prinašajo mreže trgovine z ljudmi. Prav tako prireja operativne sestanke, na katerih se preiskovalci redno sestajajo in izmenjujejo operativne informacije o nerešenih zadevah.

Europol je leta 2010 ukrepal na terenu, da bi podprl več operacij na področju trgovine z ljudmi in:

- zagotovil operativno podporo na kraju samem z dvakratno napotitvijo svoje mobilne pisarne, da se je preiskovalcem omogočil dostop do zbirk podatkov in analitičnih orodij neposredno v operacijah;
- dejavno podprl 14 obsežnih preiskav na področju trgovine z ljudmi;
- zagotovil podporo številnim posameznim preiskavam ter tako pripomogel k morebitnemu odkritju večjih mrež trgovine z ljudmi.

Skupne preiskovalne skupine

Za še boljše policijsko sodelovanje se lahko ustanovijo skupne preiskovalne skupine, sestavljene iz pravosodnih in policijskih organov iz najmanj dveh držav članic. Pristojne so za časovno omejene kazenske preiskave o posebnih zadevah, pri njihovem delu pa lahko sodelujeta in ga usklajujeta tudi Europol in Eurojust.

Europol je leta 2010 sodeloval v več skupnih preiskovalnih skupinah in tako s sedmimi državami članicami EU podpisal sporazume o skupni preiskovalni skupini. Poleg tega je bil brez sklenjenega formalnega sporazuma dejavno vključen v več skupnih preiskovalnih skupin in jih podpiral.

Operacija na področju trgovine z ljudmi

Europol je novembra 2010 avstrijski in madžarski policiji pomagal pri reševanju žrtev trgovine z ljudmi za spolne storitve in prijetju vodij mreže trgovine z ljudmi.

Pet mladih žensk iz Madžarske in Romunije je bilo kot spolnih suženj zaprtih v hiši na jugu Madžarske in ustrahovanih s spolnim, fizičnim in psihološkim zlorabljanjem. Ženske so bile nato prepeljane v Avstrijo, kjer so bile prisiljene v prostitucijo in znova zaprte brez kakršnih koli stikov z družino in prijatelji. Vsak dan so bile prisiljene v spolne odnose z od 15 do 20 strankami, njihovi ugrabitelji pa so jih redno zlorabljali. Te ženske so prihajale iz obubožanega okolja in so bile „najete“ na podlagi lažnih obljub o delu v gospodinjstvu.

Madžarska policija je na podlagi operacije prijela glavnega osumljenca, 54-letnega Madžara, in njegovo 36-letno madžarsko pajdašinjo. Med hišnimi preiskavami je zasegla strelno orožje, precejšnjo količino gotovine, nakit in drugo premoženje v vrednosti več tisoč evrov. Zaseženi so bili tudi oprema za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo ter številni dokazi o kaznivih dejavnostih v zadnjih desetih letih.

© Madžarska policija

Europol je na teren poslal svojega strokovnjaka, da bi usklajeval sočasne operacije v državi izvora in ciljni državi. Izvedel je tudi posebne operativne analize, ki so pomagale pri odkrivanju mednarodnih povezav z navzkrižnimi preverjanji žrtev s podatki, ki so že bili v Europolovih zbirkah podatkov, in z odkrivanjem povezav z drugimi prijavljenimi zadevami. Europol je prav tako analiziral podatke iz specificiranih računov in finančnih transakcij, pridobljenih na dan operacije, kar je privedlo do še več obtožb zoper osumljence.

Operacija Golf

V večji skupni operaciji, ki sta jo vodila londonska policija in Europol, je bilo rešenih 28 otrok. Operacija, ki se je končala oktobra 2010, je bila del obsežnejše preiskave z imenom Operacija Golf, ki jo je sestavljala skupna preiskovalna skupina londonske policije in romunske državne policije. Njen cilj je bil obvladati romunsko organizirano kriminalno mrežo, ki je trgovala z otroki iz romske skupnosti in jih izkoriščala.

© Fotolia

Do zdaj je bilo v preiskavi prijetih 126 oseb. Kazniva dejanja obsegajo: trgovino z ljudmi (vključno s trgovino znotraj Združenega kraljestva), pranje denarja, goljufije v zvezi s prejemki, zanemarjanje otrok, oviranje dela sodišča ter tatvine in preprodajo ukradenega blaga. Postopki pred sodiščem še niso končani.

Glavni cilj operacije je bil zaščititi morebitne žrtve med otroki, vključevala pa je preiskave na 16 naslovih v Ilfordu v pokrajini Essex.

Najdeni otroci so bili odpeljani v posebni center, v katerem delujejo strokovnjaki za zaščito otrok iz policije, lokalnega organa in lokalnega zdravstvenega sklada, ki so vsakega otroka posebej ocenili. Med ocenjevanjem se je preučilo dobro počutje otrok in skušalo ugotoviti, ali so bili izkoriščani in/ali zanemarjani.

Europol je kot dejaven član skupne preiskovalne skupine pristojnim organom pomagal:

- s strokovnimi nasveti pri ustanavljanju skupne preiskovalne skupine ter načrtovanju strateških in operativnih dejavnosti;
- z analitično podporo skozi celotno preiskavo. Med glavnimi rezultati te analize sta bila opredelitev glavnih ciljnih oseb organizirane kriminalne združbe v Romuniji in Združenem kraljestvu ter razvrstitev teh oseb po pomembnosti;
- s pomočjo na kraju samem s štirikratno napotitvijo svoje mobilne pisarne v Združeno kraljestvo in Romunijo; vsakič so bila v zbirki podatkov izvedena preverjanja v realnem času v podporo operacijam

zbiranja obveščevalnih podatkov ter prisilnim ukrepom britanske in romunske policije (preiskave in prijetja);
- s pripravo in širjenjem 67 analitičnih poročil;
- z opredelitvijo ključnih povezav z drugimi državami EU, zlasti Belgijo in Španijo.

Kakovost in količina analiz, ki jih je zagotovil Europol, sta bili ključni za napredovanje zadeve. Pričakuje se, da bo Europol zagotavljal nadaljnjo pomoč tudi v bližnji prihodnosti.

Trgovci z ljudmi otrok zdaj ne uporabljajo **samo kot sredstvo za zaslužek, ampak z vpletanjem mladoletnih osumljencev in prič tudi ovirajo policijske preiskave**. Za obravnavo teh še posebej ranljivih oseb je treba sprejeti posebne ukrepe. Otroci so bili v številnih primerih „naučeni“, naj z organi ne sodelujejo.

3.4 Spolno izkoriščanje otrok

Proizvodnjo in razpečevanje nedovoljene vsebine, ki prikazuje spolno izkoriščanje otrok, večinoma omogoča internet. Zaradi navidezne anonimnosti, ki jo zagotavlja to komunikacijsko sredstvo, je storilce težko prepoznati in odkriti. Odkritje prepovedanega gradiva je samo – po možnosti začetni – del preiskave kaznivega dejanja zoper otroka. Izsledite in prepoznava žrtev med otroki sta za organe pregona prednostna naloga in dodaten izziv.

Medmrežje ponuja možnost tudi za druga kazniva dejanja zoper otroke, kot je spletno navezovanje stikov ([6]) z otroki. Ko gradivo s spolno zlorabo otrok pride na internet, prikazanega otroka za vedno postavi v vlogo žrtve.

Sedanji trendi

- Storilci kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost otrok vedno bolj izkoriščajo napredno programsko opremo, da zagotovijo svojo anonimnost. V obrambi pred policijskimi postopki digitalnega forenzičnega preverjanja uporabljajo spletno shranjevanje in napredne tehnike šifriranja.
- Storilci kaznivih dejanj so se očitno preusmerili na skrivne kanale, pri katerih je zasebni dostop omogočen samo „izbranim“. Ta „izbira“ je odvisna od količine in vrste slikovnega gradiva s spolnimi zlorabami, ki si jih osebe izmenjujejo.
- V preteklem letu je bil ugotovljen upad svetovnih kriminalnih mrež, ki ponujajo plačljive spletne strani za ogled spolnih zlorab otrok.
- Pojavljati so se začele druge oblike, kot je kibernetski spolni turizem, pri katerem je otrok po prejemu zahtevka in plačila zlorabljen pred spletno kamero.
- Storilci kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost otrok odpotujejo ali se preselijo v točno določene države, v katerih družine ali posredniki otroke ponujajo za izkoriščanje in ustvarjanje gradiva s spolnimi zlorabami otrok.

([6]) Spletno navezovanje stikov je predlog odrasle osebe, da se sestane z otrokom, ki še ni dopolnil starosti, ko lahko pristane na spolnost v skladu z nacionalno zakonodajo, z namenom sodelovanja v spolnih dejanjih z otrokom.

- Gradivo s spolnimi zlorabami otrok lahko ustvarijo sami najstniki ali otroci, ki se ne zavedajo nevarnosti razširjanja svojih podob ali videoposnetkov. V nekaterih primerih jih storilci kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost otrok prek spletnega navezovanja stikov nagovorijo ali prisilijo v ustvarjanje gradiva.
- Opaziti je mogoče tudi trende v spletnem navezovanju stikov in pošiljanju seksualnih sporočil mladim prek mobilnih telefonov in multimedijskih naprav („sexting“).

Leta 2001 je bila ustvarjena posebna analitična delovna datoteka za preprečevanje dejavnosti kriminalnih mrež, vpletenih v proizvodnjo, prodajo ali razpečevanje gradiva s spolnim izkoriščanjem otrok in s tem povezana kazniva dejanja, ter za boj proti navedenim dejavnostim. Europol je do zdaj organom kazenskega pregona posredoval na tisoče svežnjev obveščevalnih podatkov in analitičnih poročil, na podlagi katerih je bilo mogoče prepoznati več kot 2 000 storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost otrok in opredeliti ustrezno število žrtev. Europol je države članice podpiral tudi pri forenzičnem preučevanju kopij digitalnega gradiva, ki so ga zasegli policijski organi.

Operacija Uteha (Comfort)

Nizozemska nacionalna policija je na začetku leta 2010 od nizozemske družbe za spletno gostovanje prejela informacije in podatke, da so eni od njenih strank vdrli na strežnik. Hekerji so na prilaščeni spletni strežnik namestili oglasno desko za izmenjavo slik, ki je vsebovala gradivo z zlorabami otrok. Družba je shranila datoteke z dnevnikom o zadevnem strežniku, vključno z odkritim gradivom z zlorabami otrok, in jih poslala nizozemski državni policiji.

Nizozemska je podatke o kaznivem dejanju prenesla v Europolove zbirke podatkov. Europol je podatke analiziral, analitična poročila pa poslal vsem vpletenim državam. Med analizo je bilo prepoznanih 3 931 ciljnih oseb iz EU in 6 041 oseb iz tretjih držav.

Operacija Beneški karneval

Operacija Beneški karneval (Venice Carnival) je potekala v letih 2009 in 2010. Italijanska policija za pošto in komunikacije ter Europol sta razkrila kriminalno združbo, ki je na nezaščitene poslovne spletne strežnike nalagala zlonamerno programsko opremo za spletno razpečevanje škandaloznega gradiva s spolnimi zlorabami otrok.

Italijansko policijo je na kaznivo dejavnost prva opozorila babica, ki je med nedolžnim brskanjem po internetu, ko je kupovala darila za svoje vnuke, kliknila na povezavo do spletne trgovine, nato pa bila preusmerjena na spletno stran z zlorabami otrok. Nemudoma je obvestila policijo, in ta je v začetku leta 2009 začela redno spremljati dejavnosti prepovedanih spletnih strani, ki naj bi gostovale na italijanskem spletnem strežniku.

Po nadaljnji analizi je bilo ugotovljeno, da so bili zadevni strežnik in številni drugi po vsem svetu namerno okuženi z zlonamerno programsko opremo. Kriminalna združba je z njo ugrabljala spletne strežnike in nič hudega sluteče internetne uporabnike samodejno preusmerjala na nedovoljene spletne strani, na katerih je bilo gradivo z zlorabami otrok.

Italijanska policija je zagotovila obveščevalne podatke o odkritih okuženih spletnih straneh, te pa je Europol posredoval vsem organom kazenskega pregona v EU ter državam in agencijam, s katerimi sodeluje. Nadaljnje preiskave so pokazale, da zakoniti lastniki okuženih spletnih strežnikov niso vedeli za težavo niti niso bili dejavno vpleteni v kaznivo dejavnost. Študije so potrdile, da so bili njihovi strežniki okuženi zaradi pomanjkljive internetne varnosti.

Kriminalna združba, ki je bila kriva za zlonamerno programsko opremo, je izvirala iz vzhodne Evrope, sodelavce pa je imela po vsem svetu. Ti so domnevno sami ustvarjali gradivo z zlorabami otrok, ki so ga nato za komercialne namene razpečevali prek varnih in anonimnih spletnih strani. Italijanska policija za pošto in komunikacije je v sodelovanju z Europolom razvila strategije za sledenje toku denarja ter razkritje kupcev in končnih uporabnikov nezakonitega gradiva.

Na podlagi te operacije je bilo po vsem svetu v povezavi z lastniki strežnikov „očiščenih“ več kot 1 000 spletnih strežnikov, kar je močno zmanjšalo možnosti državljanov EU, da bi na spletu našli take nezakonite vire. Zapletena preiskava za odkritje ustvarjalcev in z njimi povezanih storilcev kaznivih dejanj še poteka.

Projekt HAVEN – ustaviti Evropejce pri zlorabljanju žrtev v kateri koli državi (Halting Europeans abusing victims in every nation)

S projektom HAVEN se usklajuje skupno prizadevanje EU za obravnavo kaznivih dejanj spolnih zlorab otrok, ki jih Evropejci storijo zunaj matičnih držav ali držav stalnega prebivališča. To bo vključevalo usklajevanje mednarodnih operacij, ki jih vodijo evropski organi pregona. Dolgoročno je treba izvajati preventivne ukrepe, kot sta nenehno obveščanje ali opozorilni sistem, za sledenje storilcem kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost otrok, omejitev njihovih nezakonitih dejavnosti in zaščito otrok.

Projekt Internetno gradivo s spolnimi zlorabami otrok

V okviru pobude Cospol se s projektom Internetno gradivo s spolnimi zlorabami otrok (Internet-Related Child Abusive Material Project – Circamp) v državah članicah EU spodbuja uporaba tehnologije filtriranja, ki uporabnikom onemogoča dostop do komercialnih spletnih strani, povezanih z zlorabo otrok. V okviru projekta je bil uspešno uveden in zelo razširjen filter za preprečitev razpečevanja gradiva s spolnimi zlorabami otrok, ki se trenutno uporablja na Danskem, Finskem, v Italiji, na Malti, Norveškem, Švedskem in v Združenem kraljestvu. Podatki, pridobljeni iz filtrov držav članic za onemogočanje delovanja, se pošljejo Europolu v analizo.

Projekt Funnel Web

Projekt Funnel Web obravnava zahtevke registratorjev spletnih strani, ki so bili v zgoraj navedenih državah članicah po krivici uvrščeni na črni seznam filtra projekta Circamp. Europol je v partnerstvu s projektom Circamp vzpostavil mehanizem poročanja za lastnike blokiranih domen. Ta sistem je namenjen zbiranju pritožb in zahtevkov za revizijo statusa domen za zagotovitev, da se lahko zahtevki obravnavajo v vseh državah, v katerih je domena na črnem seznamu.

Europol omogoča stike med lastniki domen in pristojnimi organi kazenskega pregona. Vendar je v pristojnosti držav članic, da odločijo o morebitnih pravnih posledicah zahtevkov za revizijo.

Evropska finančna koalicija

Namen Evropske finančne koalicije (European Financial Coalition – EFC) je preprečiti finančne dobičke, pridobljene s prodajo slikovnega gradiva s spolnimi zlorabami otrok. V okviru te pobude so večje finančne, internetne in tehnološke družbe združile moči z Europolom, evropskimi policijskimi organi, Evropsko komisijo in nevladnimi organizacijami, specializiranimi za zaščito otrok, da bi izsledili, onemogočili in zasegli dobiček tistih, ki služijo z razpečevanjem nespodobnega slikovnega gradiva. Europol bo od začetka leta 2011 usklajeval usmerjevalno skupino koalicije in ji tudi predsedoval.

3.5 Pomoč pri nezakonitem priseljevanju

Na splošno so organizirane kriminalne združbe, ki zagotavljajo pomoč pri nezakonitem priseljevanju, povezane v ohlapne mreže manjših skupin, večina od njih pa je etnično ali kako drugače kulturološko povezana z osebami, ki jim pomaga pri nezakonitem priseljevanju. Vpletene organizirane kriminalne združbe so zelo prilagodljive in sposobne čezmejnega sodelovanja ne glede na etnične razlike – tudi na območjih, na katerih pogosto izbruhnejo etnični spori. Posredniki pri nezakonitem priseljevanju hitro odkrijejo in izkoristijo različne družbene spremembe, kot so taktika na področju kazenskega pregona, spremembe zakonodaje ali predpisov ter odprtje novih ali cenejših transportnih poti ali novih mejnih prehodov.

Europol zagotavlja analitično podporo državam članicam EU v boju proti pomoči pri nezakonitem priseljevanju. Kriminalne mreže, ki pomagajo pri nezakonitem priseljevanju, so včasih vpletene tudi v druga področja kaznivih dejanj, kot so ponarejanje potnih listin, trgovanje s prepovedanimi drogami, pranje denarja, trgovina z ljudmi in podobno.

Europol je ta analitični projekt razdelil na podprojekte, posvečene točno določenim organiziranim

© Claudia Conrad

kriminalnim združbam, narodnostim, načinom delovanja ali geografskim območjem. Leta 2010 je bilo dejavnih sedem podprojektov, ki so se nanašali na pomoč pri nezakonitem priseljevanju iz Vietnama, Iraka, Afganistana, Irana, južne Azije in severne Afrike ter izdelavo in razpečevanje ponarejenih dokumentov. Europol od avgusta 2010 sodeluje tudi v skupni raziskovalni skupini, ki se ukvarja z navideznimi sklenitvami zakonske zveze in je bila ustanovljena v okviru tega analitičnega projekta.

Europol je v zadnjem letu podprl šest večjih evropskih operacij, usmerjenih na kriminalne mreže, ki pomagajo pri nezakonitem priseljevanju, v okviru katerih je bilo prijetih več kot 80 posrednikov. Operativne dejavnosti so se usklajevale na sestankih, ki jih je organiziral in omogočil Europol. Med operacijami je bila v operativno-koordinacijskih centrih navzoča skupina za analitične delovne datoteke, ki je zagotavljala podporo s tehničnim strokovnim znanjem in napotitvijo mobilne pisarne. Europolovi uradniki so se med preiskavo posvetili operativnim analizam. V številnih primerih so bile odkrite povezave z drugimi preiskavami v EU. Rezultati analiz so bili sporočeni v skoraj 150 poročilih.

Izraz „pomoč pri nezakonitem priseljevanju“ zajema številna različna hujša kazniva dejanja, ki za finančno korist pomagajo pri vstopu ali prebivanju v državi v nasprotju z njenimi zakoni. Pomoč pri nezakonitem priseljevanju tako zajema izdelavo in priskrbo ponarejenih potnih listin ali dovoljenj, pridobljenih na podlagi lažnih podatkov, ter zagotovitev skrivnega prevoza ali druge pomoči za nezakonit vstop ali prebivanje – pogosto v povezavi s številnimi drugimi kaznivimi dejavnostmi.

Operacija Domišljijski otok (Ile Fantastique)

Ta vseevropska preiskava je trajala 14 mesecev. Preiskave so bile osredotočene na osumljence, ki so nezakonite migrante večinoma tihotapili iz Vietnama v EU. Migrantom je bilo dano popolno „zagotovilo“ za dospetje.

Za celotno zagotovljeno potovanje je bilo treba plačati do 40 000 EUR, trajalo pa je lahko od nekaj dni do več tednov. Družine migrantov so za financiranje potovanja pogosto prodale svoje hiše in premoženje ter tako zabredle v precejšnje dolgove.

Eden od načinov delovanja te mreže je bil, da je migrantom zagotovila potne listine in veljavne vizume, ki so jih na podlagi lažne utemeljitve izdali podkupljivi konzularni uradniki. Po prihodu migranta v Evropo so se dokumenti vrnili kriminalni mreži.

S skupno podporo Europola in Eurojusta so angleški, francoski, nemški in madžarski policisti junija 2010 prijeli 31 oseb, osumljenih pomoči pri nezakonitem priseljevanju. Med operacijo je bilo preiskanih 42 prostorov. Med hišnimi preiskavami je bilo skupaj odkritih 66 nezakonitih priseljencev iz Vietnama.

Europolovi strokovnjaki so v koordinacijskem centru zagotavljali tehnično strokovno znanje in operativno analitično podporo. Europol je med preiskavo pripravljal obveščevalna poročila in lajšal izmenjavo informacij. V tesnem sodelovanju z nacionalnimi strokovnjaki so bile odkrite nove kriminalne povezave.

Operacija Alcazar

Europol je junija 2010 podprl francoske, nemške in španske policiste pri prijetju 18 oseb, osumljenih pomoči pri nezakonitem priseljevanju v EU. Preiskovalci so preiskali 15 prostorov, pri tem pa so prijeli večinoma osebe z indijske podceline in enega maroškega državljana. Med hišnimi preiskavami so našli in zasegli kopije potnih listov in sedem kosov orožja.

Nezakoniti priseljenci so v EU prišli z izvirnimi potnimi listinami, namenoma izdanimi pod drugimi imeni, med katerimi je bil 90-dnevni delovni vizum. Po prihodu priseljencev v Evropo so bile potne listine vrnjene posrednikom za ponovno uporabo.

Stroški in finančne koristi so v okviru francoskega dela preiskave dosegli vrednost več kot 1 milijon EUR. Priseljenci so za celotno pot plačali med 13 000 in 15 000 EUR za odraslo osebo in približno od 8 000 do 10 500 EUR za otroka.

Europolovi strokovnjaki so skozi celotno preiskavo zagotavljali tehnično strokovno znanje in podporo pri operativni analizi, pripravljali pa so tudi obveščevalna poročila in lajšali izmenjavo obveščevalnih podatkov o kaznivih dejanjih.

3.6 Ponarejanje evra

Europol je pristojen za preprečevanje ponarejanja denarja, zlasti evra, in boj proti njemu, za to pa ga je pooblastil osrednji urad Evropske unije za boj proti ponarejanju evra. Na podlagi tega pravnega statusa je Europol svetovna kontaktna točka za boj proti ponarejanju evra.

Operacija Morska trava (Seaweed)

Urad irske državne policije za preiskovanje goljufij je junija 2010 na obrobju mesta Borris-in-Ossory, ki leži 125 km od Dublina, v bližini podeželske ceste odkril nekdanjo betonarno, ki je obsegala veliko skladišče, silos in več 12-metrskih prikolic. Eno od skladišč je imel v najemu osumljenec, ki je postavil zabojnik in si v njem uredil pisarno. Pod njim je bil namensko zgrajen bunker, sestavljen iz dveh povezanih zabojnikov, popolnoma opremljenih za tiskanje ponarejenega denarja. Dostop v bunker je bil skozi skrivni prehod pod preprogo v pisarni. V bunkerju je bila visoko specializirana tiskarska oprema.

Europolovi uradniki so se pridružili forenzični skupini irske državne policije in zagotavljali tehnično podporo. Racije so bile usmerjene na napreden projekt ponarejanja denarja, prvi take vrste in obsega, ki so ga odkrili na Irskem. Europol je v tej operaciji sodeloval z mobilno pisarno na kraju samem, forenzično opremo (UV-luč, skenerji mobilnih telefonov in druga oprema), uporabljal pa se je tudi kot platforma za izmenjavo informacij med irskimi organi in organi kazenskega pregona iz drugih držav članic. Med to operacijo so bili prijeti štirje moški. Če te kriminalne združbe policija ne bi odkrila, bi lahko trg preplavila z milijoni ponarejenih bankovcev (evrov, britanskih funtov, ameriških dolarjev in drugih valut). Europol je sodeloval na dveh operativnih sestankih in zagotavljal podporo na kraju samem z mobilno pisarno in forenzičnimi orodji (UFED).

Operacija Thessaloniki

Februarja 2010 je solunski policijsko-varnostni oddelek prijel štiri vodje organizirane kriminalne združbe, odgovorne za obsežno razpečevanje in tihotapljenje ponarejenih evrskih bankovcev v Grčiji.

Skupino so sestavljali grški državljani, ki so vzdrževali stike z organiziranimi kriminalnimi združbami v Ruski federaciji, Bolgariji in drugih državah. Vpleteni so bili tudi v pomoč pri nezakonitem priseljevanju v Evropsko unijo. Mednarodno policijsko sodelovanje, ki ga je usklajeval Europol, se je začelo v sredini leta 2007, ko je bilo v mestecu Šahti v južni Rusiji zaseženih za približno 70 000 EUR ponarejenih 100- in 200-evrskih bankovcev. Ruski organi so o tem kanalu za razpečevanje ponarejenih evrov obvestili organe pregona v EU in podprli grško preiskavo.

Preiskava je policiste pripeljala v grško mesto Solun, v katerem so storilci kaznivih dejanj delovali kot posredniki za ponarejevalce denarja iz bolgarskega mesta Plovdiv. Tiskarno – glavni izvor ponarejenega denarja – je uničila skupna preiskovalna skupina bolgarskih in španskih uradnikov kazenskega pregona, ki ji je pomagal Eurojust, usklajeval pa jo je Europol.

Europol tesno sodeluje z državami članicami Evropske unije, Evropsko centralno banko, Evropsko komisijo, Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF), Interpolom in drugimi partnerji.

Za izpolnjevanje svoje osrednje vloge ponuja državam članicam EU in drugim partnerjem številne proizvode in storitve. Dejavno podpira organe kazenskega pregona z zbiranjem, analiziranjem, širjenjem in lajšanjem izmenjave obveščevalnih podatkov o kaznivih dejanjih ter z zagotavljanjem drugega strokovnega znanja in izkušenj v podporo preiskavam.

Operacija Most

Aprila 2010 je bilo v mestu Lublin prijetih 14 oseb. Osumljenci so bili pripadniki večje poljske mreže za razpečevanje ponarejenih 50- in 100-evrskih bankovcev v EU. Racija, v kateri je sodelovalo več kot 120 policistov, je bila sad triletnih preiskav v Italiji, na Poljskem in v Španiji, ki jih je usklajeval in podpiral Europol. Dva Europolova uradnika sta z Europolovo mobilno pisarno zagotavljala pomoč na kraju samem. Europol je Poljski zagotovil več analitičnih operativnih poročil, vključno z obsežnim in pomembnim poročilom o analizi socialnega omrežja.

Celotna preiskava operacije Most se je nanašala na več delov poljske organizirane kriminalne združbe, ki deluje v različnih državah EU. V okviru operacije je bilo skupaj prijetih več kot 80 storilcev kaznivih dejanj.

Europol je pri tej operaciji sodeloval od junija 2008 ter ji zagotavljal analitično, logistično in finančno podporo. Usklajeval je tudi mednarodno sodelovanje med Nemčijo, Italijo, Poljsko in Španijo ter zagotavljal svetovanje in usposabljanje. V okviru te preiskave je bilo pri Europolu in v državah članicah EU organiziranih več operativnih sestankov. Operativna podpora preiskavam je bila zagotovljena dvakrat, vključno z napotitvijo mobilne pisarne. Operacija se je štela za velik uspeh, saj je bila zaradi nje razbita nevarna večja kriminalna združba, vpletena v množično razpečevanje ponarejenih evrskih bankovcev.

© Europol

To vključuje tudi sodelovanje v skupnih preiskovalnih skupinah in dodelitev finančne podpore in pomoč na kraju samem, ko je to potrebno. Europol organom kazenskega pregona zagotavlja tudi forenzično podporo, v okviru katere se ugotavlja izvor surovin in naprav, uporabljenih pri izdelavi ponarejenih bankovcev. Poleg tega Europol zagotavlja tehnično podporo in usposabljanje o taktičnih in tehničnih vprašanjih, povezanih z zaščito evra pred ponarejanjem.

Europol sodeluje pri vseh večjih preiskavah ponarejanja v EU. Leta 2010 je učinkovito podprl 838 primerov boja proti goljufijam s plačilnimi karticami, ki so se končali z uničenjem petih večjih tiskarn. Med dosežki preiskav na področju boja proti ponarejanju evra, ki jih je finančno podprl Europol, sta bila zaseg ponarejenih bankovcev v vrednosti več kot 6 milijonov EUR in prijetje 70 oseb.

Uničenje tiskarne za ponarejanje bankovcev v Bolgariji

Oktobra 2010 so bili med posebno policijsko operacijo, ki so jo izvedli bolgarski organi, prijeti trije osumljenci. Uničena je bila tudi nezakonita tiskarna, ki je bila opremljena z naslednjimi orodji za izdelovanje ponarejenega denarja:

- Heidelbergovim tiskalnikom za ofsetni tisk in strojem za vroče tiskanje (za proizvodnjo hologramskih odtisov),
- industrijskim rezalnikom papirja,
- napravo za štetje bankovcev,
- UV-svetilkami, drugo ključno opremo in surovinami.

Europol je za to operacijo z mobilno pisarno omogočil operativno analizo na kraju samem in tehnično podporo. Europolovi strokovnjaki so izvedli tehnično analizo zaseženih naprav, pri čemer so na odtisni gumi ofsetnega tiskarskega stroja našli vidne in fluorescentne podobe 100-evrskih bankovcev. Te ugotovitve so jasno dokazovale, da se je stroj uporabljal za izdelavo ponarejenih evrskih bankovcev.

3.7 Goljufije s plačilnimi karticami

Goljufije s plačilnimi karticami so vedno večji svetovni problem, v Evropski uniji pa povzročajo ogromne finančne izgube. Te izgube so hkrati sredstva organiziranih kriminalnih združb, njihovi nezakoniti prihodki pa se vlagajo v razvoj drugih oblik kaznive dejavnosti.

Europol kot osrednja točka za izmenjavo obveščevalnih podatkov o tej vrsti goljufij podpira preiskovalne dejavnosti za zaščito trga EU in njegovih potrošnikov – ne samo v EU, ampak tudi drugod po svetu.

Pripravlja analitična poročila in ocene ogroženosti zaradi goljufij s plačilnimi karticami in dejavnosti organiziranih kriminalnih združb na tem področju. Ker so goljufije s plačilnimi karticami čezmejni pojav, se za lažje sodelovanje na ravni EU uporabljajo tudi skupne preiskovalne skupine.

Najpopularnejši Europolovi proizvodi

Spletna stran Centra za informacije o finančnem kriminalu
Novice o ponarejanju valut
Europolov katalog logotipov ekstazija
Poročilo o stanju na področju ponarejanja evra
Obveščevalno poročilo o goljufijah z negotovinskimi plačilnimi sredstvi
Skupno poročilo agencije EMCDDA in Europola o novih psihoaktivnih snoveh

Vir: Mnenjska anketa o Europolu.

Europol preiskovalcem v državah članicah in sodelujočih državah z obvestili o goljufijah s plačilnimi karticami pošilja informacije o novih trendih, kaznivih tehnikah in načinih delovanja.

Ocena ogroženosti zaradi goljufij s plačilnimi karticami v Evropski uniji

Europol je leta 2010 pripravil oceno ogroženosti zaradi goljufij s plačilnimi karticami v Evropski uniji, ki bo izdana leta 2011. V poročilu so opisani sedanje stanje in prihodnji trendi pri kaznivih dejanjih na področju plačilnih kartic in kartičnih transakcij.

Taka ocena je bila pripravljena prvič. Do zdaj se podatki in posebni načini delovanja niso objavljali, zato organi kazenskega pregona in nosilci odločanja niso imeli popolne slike. Ker so težave s plačilnimi karticami vedno večje, je sektor združil moči in Europolu zagotovil zelo občutljive podatke za analizo, na podlagi katere je bila pripravljena ocena ogroženosti.

Namen ocene ogroženosti je zagotoviti priporočila za protiukrepe in posebne ukrepe, ki bi jih bilo treba za zmanjšanje števila goljufij sprejeti na nacionalni ravni in ravni EU. Trenutno stanje in nezakoniti prihodki storilcev kaznivih dejanj, ki presegajo 1 500 000 000 EUR, zahtevajo takojšnje in skupno ukrepanje.

Europol je leta 2010 vzpostavil **mrežo forenzičnih strokovnjakov**, ki pregleduje naprave za nezakonito snemanje magnetnih zapisov (skimming). Mreža v tehničnem smislu lajša mednarodno sodelovanje v boju proti goljufijam s plačilnimi karticami.

Mobilna pisarna in mobilna forenzična orodja (vključno s čitalnikom kartic, univerzalno forenzično napravo za zajem podatkov (Universal Forensic Extraction Device – UFED) in zbirko podatkov za preverjanje kartic) na kraju samem prinašajo dodatno vrednost za podporo preiskovalnim ukrepom. Čitalnik kartic lahko pridobi podatke z magnetnega traku in čipa pristne ali ponarejene plačilne kartice. Države članice so leta 2010 zasežene kartice poslale Europolu, da bi z njih pridobil podatke. Lahko pa se čitalnik kartic za enak namen uporabi tudi neposredno med policijsko racijo. Podatke z mobilnega telefona je mogoče pridobiti z univerzalno forenzično napravo za zajem podatkov (UFED), in od septembra 2010, ko se je ta naprava začela uporabljati, sta se tako podprli dve uspešnih operaciji. Zbirka podatkov za preverjanje kartic daje podrobne podatke o izdajatelju kartice in se pri Europolu dnevno uporablja.

Na podlagi sodelovanja med Europolom in zasebnim sektorjem je bila pri Europolu vzpostavljena **zbirka podatkov za preverjanje kartic**, ki vsebuje informacije o izdajateljih plačilnih kartic z vsega sveta (AMEX, VISA, MasterCard in plačilne kartice za gorivo).

Europol je leta 2010 podprl številne kriminalistične preiskave v EU za razbitje mednarodne mreže storilcev goljufij s plačilnimi karticami. Osredotočil se je na najnevarnejše organizirane kriminalne združbe, ki izdelujejo in nameščajo nezakonite naprave za kopiranje, ponarejanje in zlorabo plačilnih kartic. Na podlagi uspešnega čezmejnega sodelovanja je bilo razkritih več obratov za proizvodnjo naprav za nezakonito snemanje magnetnih zapisov in svetovnih mrež za tihotapljenje opreme, kartičnih podatkov in denarja.

© Fotolia

Skimming: kopiranje magnetnega zapisa plačilne kartice – brez vednosti ali privolitve imetnika kartice – se običajno zgodi, ko imetnik plačilne kartice to uporabi na pristnem bankomatu ali terminalu na plačilnem mestu. Podatki se nato prepišejo (prekopirajo) na nove kartice, ki se uporabijo za nezakonite dvige gotovine, običajno zunaj države stalnega prebivališča imetnika kartice.

Operacija Boter (The Godfather)

Europol je v okviru te operacije podpiral sodelovanje med organi kazenskega pregona iz Belgije, Nemčije, Italije, Nizozemske, Romunije in Švedske, kar je pripeljalo do odkritja obratov za proizvodnjo naprav za nezakonito snemanje magnetnih zapisov (skimming) v Romuniji in prijetja članov kriminalnih združb. Kriminalna mreža je nezakonito snemala magnetne zapise kartic in nezakonito dvigovala gotovino. Zasežene naprave za snemanje magnetnih zapisov so bile pripravljene za namestitev na veliko različnih vrst bankomatov po vsem svetu. Končna racija z 31 hišnimi preiskavami je potekala v Bukarešti januarja 2010. Zaseženi so bili tudi na stotine ponarejenih plačilnih kartic, neobdelani kartični podatki, naprave za snemanje magnetnega zapisa, elektronska oprema (mikrokamere, naprave za vnos osebnega gesla (PIN)) in orodja, ki se uporabljajo za proizvodnjo ponarejenih kreditnih kartic. Europol je Romuniji zagotovil več analitičnih poročil in analizo programske opreme za snemanje magnetnih zapisov. V mesecih, ki so sledili raciji v Bukarešti, napadov z napravami za snemanje magnetnih zapisov ni bilo.

Operacija Loterija (Lottery)

V Franciji, Italiji, Romuniji in Španiji je delovala organizirana kriminalna združba, ki je zlorabljala podatke o plačilnih karticah, ukradene prek interneta. Storilci kaznivih dejanj so v kratkem času povzročili za 400 000 EUR škode. Europol je mednarodno operacijo podpiral več kot eno leto, najprej s pripravo več analitičnih poročil, ki so pokazala na mednarodno razsežnost zadeve.

Oktobra 2010 so bile nato v operativnem centru v Romuniji, ustanovljenem za lažjo izvedbo končne racije, nameščene Europolova mobilna pisarna, zbirke podatkov in tehnična oprema. Poleg tega se je za pridobitev podatkov in njihovo takojšnje preverjanje v Europolovih zbirkah podatkov uporabilo mobilno forenzično orodje. Agentje kazenskega pregona so izvedli 17 hišnih preiskav in 22 zaslišanj osumljencev, v Franciji in Romuniji pa je bilo izvršenih 16 nalogov za prijetje. Trg EU je bil s to operacijo zaščiten pred nadaljnjimi napadi te združbe.

Europolova preprosta priporočila za zaščito pred nezakonitim snemanjem magnetnega zapisa

Zaščitite svojo kodo PIN. Tipkovnico vedno **zakrijte** z roko in telesom, da vas pri vnašanju kode PIN nihče ne vidi. Svoje kode PIN ne dajajte nikomur (tudi če se oseba predstavi kot policist ali zastopnik banke).

Bodite pozorni na ljudi okrog sebe. Če se kdo obnaša sumljivo ali se zaradi njega počutite nelagodno, pojdite k drugemu bankomatu.

Stojte blizu bankomata.

Če v zvezi z bankomatom opazite **kar koli nenavadnega**, ga ne uporabite in o tem takoj obvestite banko ali policijo.

Bodite pozorni. Če kdo hoče v vašo neposredno bližino ali vas opazuje, prekinite transakcijo in pojdite k drugemu bankomatu.

3.8 Kriminaliteta na področju visoke tehnologije

Europolov Center za kriminaliteto na področju visoke tehnologije zagotavlja podporo državam članicam v splošnem boju proti kibernetski kriminaliteti. Center razvija evropsko platformo, s katero bo zadostil potrebam držav članic na tem pomembnem nastajajočem področju kaznive dejavnosti.

© Fotolia

3.8.1 Kibernetska kriminaliteta

Zlonamerne dejavnosti na internetu so se povečevale tudi leta 2010. Končni uporabniki so zaradi napadov na spletne storitve, na primer z zlonamerno programsko opremo, vedno bolj ranljivi za napade hekerjev. Sočasno še naprej cveti siva ekonomija, v okviru katere storilci kaznivih dejanj trgujejo s svojimi nezakonito pridobljenimi informacijami, znanjem in orodji.

Razvila se je napredna in samozadostna digitalna siva ekonomija, v kateri se nezakonito trguje s podatki. Ukradeni osebni in finančni podatki imajo oprijemljivo denarno vrednost. To poganja vrsto novih kaznivih dejavnosti, kot so lažno predstavljanje, zvabljanje, razpečevanje zlonamerne programske opreme in vdori v zbirke podatkov podjetij, podprto pa je z dobro razvito infrastrukturo zapisovalnikov zlonamernih kod, specializiranih spletnih gostiteljev in posameznikov, ki si lahko za izvedbo samodejnih napadov prilastijo mreže več tisoč okuženih računalnikov.

Europol je s posebnimi analitičnimi delovnimi datotekami sodeloval pri čezmejnih operacijah, ki so vključevale napade na finančne institucije z zlonamerno programsko opremo. Trenutno se preiskujejo številne zadeve, ki jih podpira Europol. Pričakuje se, da bo to v prihodnjem letu pripeljalo do skupnih ukrepov.

Zaradi vedno večje ogroženosti zaradi kibernetske kriminalitete v EU je ta postala prednostna naloga v strategiji notranje varnosti EU in posledično tudi za Europol.

Leta 2010 so bile v okviru Europola oblikovane digitalne forenzične zmogljivosti ter raziskovalne in razvojne zmogljivosti, ki naj bi se z novimi tehničnimi sredstvi v prihodnjem letu še povečale.

Europol je pred kratkim oblikoval in izvedel tri nova usposabljanja na področju preiskav kibernetske kriminalitete za specializirane policiste iz držav EU in pristopnic.

V okviru Europola je bila leta 2010 ustanovljena Evropska delovna skupina za kibernetsko kriminaliteto (European Cybercrime Task Force – EUCTF), ki jo sestavljajo vodje enot za kibernetsko kriminaliteto v EU, Evropska komisija in Eurojust, da bi oblikovali platformo za vodje preiskav in pregona na področju kibernetske kriminalitete. Delovna skupina bo pomagala pri oblikovanju in spodbujanju usklajenega pristopa EU k boju proti kibernetski kriminaliteti in reševanju težav, ki jih povzroča uporaba kibernetske tehnologije pri storitvi kaznivih dejanj. Europol prav tako še naprej izboljšuje odnose in sodelovanje z zasebnim sektorjem in akademskimi krogi, saj imajo ti pomembno vlogo na področju kibernetske kriminalitete in raziskav; uvedene bodo nove strategije za spodbujanje tega sodelovanja.

Europol je bil v okviru stockholmskega programa, katerega cilj je oblikovanje enotnega območja pravice in varnosti za 500 milijonov državljanov Evropske unije, pozvan k pospešitvi strateške analize o kibernetski kriminaliteti. Sprejetih je bilo več sklepov in pobud za opredelitev usklajene strategije za učinkovit boj proti kibernetski kriminaliteti. Ta se bo prilagajala glede na različna kazniva dejanja, storjena na ta način: s spolnim nasiljem in slikovnim gradivom s spolnimi zlorabami otrok, terorističnimi dejavnostmi, napadi na elektronska omrežja, goljufijami, krajo identitete itd.

Europol je k strateškemu načrtovanju Evropskega centra za kibernetsko kriminaliteto prispeval oceno ogroženosti zaradi organiziranega kriminala s pomočjo interneta (iOCTA), ki naj bi bila izdana leta 2011.

3.8.2 Europolova platforma za kibernetsko kriminaliteto

Platoforma za kibernetsko kriminaliteto, ki jo trenutno uvaja Europol, temelji na treh stebrih:

- spletnem sistemu za poročanje o internetnem kriminalu (I-CROS): gre za evropsko žarišče v mreži nacionalnih spletnih točk poročanja v državah članicah in tretjih strani v okviru Europola, kjer se vsa kazniva dejanja, ugotovljena na internetu, po potrebi prijavijo in omejijo na evropsko raven;
- posebni Europolovi analitični delovni datoteki, usmerjeni na internetni ter na informacijski in komunikacijski tehnologiji temelječi organizirani kriminal, namenjen finančni koristi: poudarek je na odkrivanju in morebitnem razbitju združb, dejavnih na področju kibernetske kriminalitete. Na splošno je kibernetska kriminaliteta usmerjena na napade na računalniške sisteme ali mreže. Natančneje, storjena kazniva dejanja vključujejo razvoj zlonamerne programske opreme, vdore, krajo identitete ter

zapleteno lažno predstavljanje in napade v okviru elektronskega poslovanja. Analitična delovna datoteka je eden od mogočih odgovorov na prošnjo držav članic EU za pomoč pri obvladovanju kibernetske kriminalitete na mednarodni ravni;

- platformi za strokovnjake za internetno forenziko (I-FOREX): Ta temelji na portalski zasnovi in obsega vse informacije, ki niso povezane z osebnimi/operativnimi podatki, dejansko vključenimi v oba zgoraj navedena stebra. Informacije, ki jih vsebuje platforma I-FOREX, se bodo večinoma nanašale na policijsko najboljšo prakso in usposabljanje, preiskovalcem pa bodo pomagale pri posodabljanju tehničnega znanja in veščin.

3.9 Kriminaliteta na področju intelektualne lastnine

S poseganjem v pravice intelektualne lastnine se kršita dve glavni kategoriji priznanih in zaščitenih pravic. Prva se nanaša na industrijsko lastnino, ki obsega različna področja, kot so razlikovalni znaki (blagovne znamke), patenti, vzorci in modeli (ponarejanje). Druga zadeva avtorske pravice za literarna in umetniška dela, kot so filmi, glasbena dela in programska oprema (piratstvo). Ponarejanje je kaznivo dejanje, povezano s kršitvijo pravic industrijske lastnine, medtem ko je piratstvo kaznivo dejanje v zvezi s kršitvijo avtorskih pravic.

Piratska mreža

Belgijska zvezna pravosodna policija – bruseljska enota za računalniško kriminaliteto – je vodila mednarodno preiskavo mreže filmskega piratstva. Europol in Eurojust sta septembra 2010 sodelovala pri prijetju 15 oseb in zasegu 49 računalniških strežnikov v 12 državah EU in eni tretji državi. Ocenjuje se, da je sektor zaradi piratstva te kriminalne združbe vsako leto izgubil približno 30 milijonov EUR.

Europolov Center za kriminaliteto visokih tehnologij in analitična skupina sta pri Europolu organizirala operativne sestanke za oblikovanje najboljše strategije. Na tem zelo tehničnem področju je bilo nujno zaščititi digitalne dokaze, shranjene na strežnikih in trdih diskih, zato je bilo sočasno ukrepanje ključni dejavnik v tej uspešni operaciji. Uradniki za zvezo iz 13 sodelujočih držav so na dan ukrepa uporabljali Europolovo operativno sobo, da so si lahko med racijo izmenjevali informacije v realnem času.

Po najnovejših podatkih so carinski organi na mejah EU leta 2009 v 43 500 primerih zadržali 118 milijonov ponarejenih in piratskih izdelkov ([7]). V to niso všteti „zasegi v EU“ ali preiskave, ki so jih izvedli drugi organi kazenskega pregona, kot sta policija in carina. Poleg tega ne vključujejo odkritih ponarejenih proizvodov, izdelanih v EU. Evropski opazovalni urad za ponarejanje in piratstvo je bil ustanovljen za izboljšanje kakovosti razpoložljivih informacij in statističnih podatkov o ponarejanju in piratstvu na notranjem trgu EU ([8]).

([7]) Podatki, ki jih je Generalni direktorat Evropske komisije za obdavčenje in carinsko unijo objavil 7. julija 2009.

([8]) http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/observatory/index_en.htm

Ponarejanje ni več omejeno na luksuzne izdelke. Postalo je svetovni problem, ki zadeva vse vrste blaga, vključno z najrazličnejšimi potrošnimi dobrinami, od cigaret do oblačil in dodatkov, pa tudi proizvode, ki bi lahko ogrozili zdravje in varnost, kot so elektronska oprema, pijače, živila in zdravila.

Ponarejanje in piratstvo lahko resno škodujeta družbi, gospodarstvu in potrošnikom. Ker zmanjšujeta prodajo in prihodke, prizadeneta zakonite gospodarske dejavnosti in posledično vplivata na inovacije, naložbe in sredstva, namenjena raziskavam in razvoju. Spodbujata nepošteno konkurenco, saj ponarejevalcev ne ovirajo zakoni, predpisi, pravila, davki in dajatve, ki jih morajo upoštevati zakonita podjetja. Posledično vpliva na zaposlovanje, nacionalne proračune pa prikrajša za prihodke od davkov in trošarin. Kar je morda še hujše, ponarejanje lahko resno ogrozi zdravje in varstvo potrošnikov, zlasti če upoštevamo, da se ponarejajo tudi izdelki, kot so elektronska oprema, pijače, živila, zdravila in igrače.

Ponarejeni pesticidi

Zadeva iz leta 2010 je vključevala nezakonito proizvodnjo, razpečevanje in dobavo ponarejenih in potencialno nevarnih kemikalij, namenjenih za obdelavo živil in prsti ter za druge kmetijske namene. Nemški organi so na podlagi te preiskave zasegli 28 ton ponarejenih pesticidov, ki bi lahko škodljivo vplivali na zdravje ljudi. Zaseg je sprožilo opozorilno sporočilo, ki ga je Europol pripravil na podlagi obveščevalnih podatkov, zbranih v prejšnjih zadevah v drugih državah članicah in od prizadetih imetnikov dovoljenja za kemikalije. Europol je priskrbel analitična poročila in organiziral operativni sestanek z zadevnimi državami.

Organi kazenskega pregona so bili v opozorilnem sporočilu, ki ga je izdal Europol, obveščeni tudi o nevarnostih pri ravnanju s tako vrsto proizvoda, saj je „plamenišče“ ponarejenih kemikalij pri samo 24 ˚C.

Iz obveščevalnih podatkov in dokazov, ki jih je zbral Europol, je razvidno, da so organizirane kriminalne združbe dejavno vpletene v nezakonito trgovino s ponarejenim blagom, v manjšem obsegu pa tudi v piratstvo. Velika količina denarja, ki ga ustvarijo z nezakonitimi dejavnostmi, skupaj z nizkimi kaznimi in neučinkovitim pregonom na tem področju omogoča kriminalnim organizacijam velike dobičke, s katerimi nato podpirajo druge kaznive dejavnosti. Te so povezane z nezakonitim priseljevanjem, pranjem denarja, tihotapljenjem, trgovino s prepovedanimi drogami in korupcijo.

Ponarejeno električno orodje

Ta operacija je bila usmerjena na italijanske organizirane kriminalne mreže, ki so trgovale z nevarnim ponarejenim blagom, kot so električno orodje in generatorji.

Organi kazenskega pregona iz sedmih držav članic EU so maja 2010 skupaj z Europolom in Eurojustom resneje ukrepali zoper kriminalno mrežo.

Italijanska finančna policija je v operaciji, ki jo je usklajevalo neapeljsko protimafijsko tožilstvo, prijela devet oseb ter zasegla material in premoženje v vrednosti več kot 16 milijonov EUR. Ta operacija je bila zadnja v vrsti ukrepov iz obsežne dveletne preiskave. Med predhodnimi ukrepi je bilo med 143 preiskavami skladišč v Belgiji, Franciji in Nemčiji prijetih 60 oseb in zaseženih 800 ton ponarejenih proizvodov v vrednosti 12 milijonov EUR. Skupno je v tej preiskavi, ki jo je izvedlo več organov, sodelovalo 20 držav EU in tri tretje države.

3.10 Goljufije na področju DDV v EU

Goljufije z neplačujočim gospodarskim subjektom v Skupnosti (Missing trader intra-Community fraud – MTIC) so oblika organiziranih in naprednih davčnih goljufij, s katerimi se storilci kaznivih dejanj lotijo ureditev davka na dodano vrednost (DDV) v državah članicah EU. Osnovni model mednarodnih goljufij na področju DDV v Skupnosti vključuje najmanj dve državi članici.

Goljufije z neplačujočim gospodarskim subjektom v Skupnosti izvajajo storilci kaznivih dejanj, ki vzpostavijo strukturo povezanih podjetij in posameznikov, hkrati pa izkoriščajo različne posebnosti nacionalnih davčnih ureditev, da zakrijejo dejanske povezave med udeleženci. Tisti, ki sodelujejo pri goljufijah na področju DDV in so prvotno odgovorni za davčne izgube – tako imenovani neplačujoči gospodarski subjekti – delujejo samo kratek čas, včasih le nekaj tednov, nato pa izginejo.

Evropska komisija ocenjuje, da države članice zaradi goljufij na področju DDV vsako leto izgubijo približno 60 milijard EUR. Vendar čezmejne ali mednarodne goljufije na področju DDV prizadenejo ne samo gospodarske in finančne interese Evropske unije, ampak vplivajo tudi na zakonite gospodarske dejavnosti, kar lahko po drugi strani negativno vpliva na ravni zaposlenosti. Poleg tega se lahko z dobički iz goljufij na področju DDV financirajo druge vrste kaznivih dejavnosti, na primer tihotapljenje cigaret ali trgovanje s prepovedanimi drogami. Sistemi temeljijo na navideznih ali dejanskih transakcijah tipa „davčni vrtiljak“, ko se isto „blago“ večkrat proda in preproda. Te goljufije se običajno imenujejo davčni vrtiljak na področju DDV.

Vendar pa zaskrbljenosti ne zbujajo več samo tradicionalne blagovne goljufije z neplačujočim gospodarskim subjektom v Skupnosti, ki vključujejo blago, kot so mobilni telefoni, računalniški čipi ali dragocene kovine. Opaziti je mogoče jasen prehod na storitvene goljufije z neplačujočim gospodarskim subjektom v Skupnosti, saj so goljufi pokazali zanimanje za neopredmetena sredstva ter svoje kaznive dejavnosti razširili na okoljski in energetski trg.

Večja goljufija na področju DDV je bila odkrita pri trgovanju s pravicami do emisij ali emisijskimi kuponi EU. Europol ocenjuje, da je izguba zaradi goljufij z ogljikovim dobropisom med junijem 2008 in decembrom 2009 znašala približno 5 milijard EUR. Pri Europolu je bil zato vzpostavljen poseben projekt za usklajevanje kazenskih preiskav držav članic, ki naj bi se uporabljal kot platforma za hitro izmenjavo obveščevalnih podatkov pri tem trgovanju.

Europolov analitični projekt o goljufijah z neplačujočim gospodarskim subjektom v Skupnosti (MTIC) je edina zbirka podatkov na ravni EU, v kateri so shranjene kriminalistične informacije na področju goljufij z neplačujočim gospodarskim subjektom v Skupnosti. Prav zato je postala glavni referenčni vir za operacije kazenskega pregona. Na podlagi znanja in podatkov, shranjenih v okviru Europola, je mogoče ustvariti zanesljivo sliko tega področja kaznivih dejanj in opredeliti najpomembnejše cilje kaznive dejavnosti. Europol je postal center odličnosti za boj proti čezmejnim goljufijam z neplačujočim gospodarskim subjektom v Skupnosti in s tem povezanimi kaznivimi dejanji.

Operacija Modro nebo (Blue Sky)

© Španska civilna policija

Pripadniki španske civilne policije so marca 2010 izvedli prijetja in preiskali prostore petih domnevno samostojnih kriminalnih združb, ki so bile globoko vpletene v goljufije z ogljikovim dobropisom. Te družbe so z goljufijo v Španiji med aprilom in novembrom 2009 zaslužile 50 milijonov EUR. Prijetih je bilo devet oseb, v Madridu, Marbelli, Barceloni in Valladolidu pa je bilo preiskanih 14 podjetij, v katerih so bili zaseženi gotovina, računalniška strojna oprema in dokumenti.

Kmalu potem, ko je bil o zadevi obveščen Europol, je bilo pripravljeno analitično poročilo, v katerem je bil naveden španski „neplačujoči gospodarski subjekt". Podjetje je bilo del mednarodne skupine, povezane z več nelegalnimi verigami goljufij z neplačujočim gospodarskim subjektom v Skupnosti, ki so bile predmet kazenskih preiskav v drugih državah članicah EU. V Europolovih analitičnih poročilih so bile navedene tudi podrobnosti o vseh zadevnih računih za trgovanje z emisijskimi kuponi EU iz registrov držav članic ter vsi povezani podatki o prevzemnih in dobavnih transakcijah pravic EU. Španski preiskovalci so tako dobili potrebne informacije o tem, na katere prostore naj se osredotočijo na dan ukrepa.

Europol je med operativno fazo v prostore preiskovalcev napotil tudi mobilno pisarno. Preiskovalci so tako lahko informacije o podjetjih in posameznikih, ki naj bi bili vpleteni v goljufije, v realnem času preverili v Europolovih zbirkah podatkov.

Europol zagotavlja podporo instrumentu za izmenjavo informacij in tehnično pomoč (TAIEX), ki ga upravlja Evropska komisija, in sicer z organizacijo seminarjev za krepitev izkušenj in dobrih praks med osebjem policijskih organizacij in tožilci iz držav članic EU in sosednjih držav. Sodelovanje s tretjimi državami je bistvenega pomena v boju proti goljufijam na področju DDV, saj goljufi svoje nezakonito pridobljene dobičke pogosto perejo zunaj EU.

3.11 Pranje denarja

Europol podpira države članice pri preprečevanju kaznivih dejavnosti pranja denarja, zlasti tistih, ki so povezane z analizo sumljivih transakcij in drugimi obveščevalnimi podatki s področja financ, in v boju proti njim.

Europolov Urad za premoženje, pridobljeno s kaznivimi dejanji, finančnim preiskovalcem iz držav članic pomaga izslediti prihodke iz kaznivih dejavnosti, če je bilo premoženje skrito zunaj meja pristojnosti preiskovalcev, vendar v Evropski uniji.

Operacija Lopata

Operacija Lopata (Shovel) je bila usmerjena na dejavnosti izjemno nasilne organizirane kriminalne združbe s sedežem na Irskem, ki je bila vpletena v trgovino s prepovedanimi drogami in orožjem po Evropi. Europol je Irski, Združenemu kraljestvu, Španiji in Belgiji pomagal pri odkrivanju prihodkov iz kaznivih dejavnosti in prizadetim državam članicam pomagal razbiti njihove mreže za pranje denarja.

Analiza, ki jo je zagotovil Europol, je pripomogla tudi k odkritju novih oseb, povezanih z organizirano kriminalno združbo. Leta 2010 so bili pridobljeni novi dokazi, in čeprav se je zdelo, da se je glavno trgovanje in poslovanje združbe preselilo v Španijo, so pomembni člani nadaljevali kaznive dejavnosti v drugih državah EU.

Marca 2010 je bil na Europolovem sedežu organiziran operativni sestanek za načrtovanje sprožitve množične operacije na Irskem, v Španiji in Združenem kraljestvu. Temu sestanku je sledil usklajevalni sestanek, ki je pri Europolu potekal aprila, vodili pa so ga predstavniki pravosodnih organov. Operacija je potekala maja 2010. Europol je poleg priprave več analitičnih poročil, ki so bila osredotočena na različne vloge v kriminalni združbi ter na premoženje, s katerim je razpolagala v EU, ZDA in Aziji, na dan ukrepa učinkovito pomagal s hkratno napotitvijo treh mobilnih pisarn na Irsko, v Španijo in Združeno kraljestvo. Dve mobilni pisarni sta se uporabili kot virtualni operativni sobi, ki sta preiskovalcem omogočali varno izmenjavo obveščevalnih podatkov v realnem času.

Prek Europolovih kanalov je bilo izmenjanih več kot 600 informacij. Na kraju samem so bili navzoči predstavniki iz vpletenih držav. Sodelovalo je več kot 700 preiskovalcev, v treh državah pa je bilo poleg številnih hišnih preiskav izvedenih 38 prijetij. Forenzična analiza računalnikov, prenosnih računalnikov, dlančnikov in drugih elektronskih naprav še poteka, zaseženo gradivo pa preučujejo preiskovalne enote v državah članicah.

Europol opravlja naloge stalnega sekretariata **Camdenske medagencijske mreže uradov za odvzem premoženjske koristi (CARIN – Camden Assets Recovery Inter-Agency Network)**, neformalne mreže pravosodnih strokovnjakov in strokovnjakov organov kazenskega pregona s področja odvzema premoženjskih koristi. V CARIN je trenutno registriranih članic 55 jurisdikcij, vključno z vsemi 27 državami članicami EU in devetimi mednarodnimi organizacijami. Iz vsake jurisdikcije sta bili imenovani kontaktna točka kazenskega pregona in pravosodna kontaktna točka, da bi pomagali pri čezmejnem sodelovanju pri sledenju, zamrznitvi, zasegu in zaplembi premoženja, pridobljenega s kaznivo dejavnostjo. Te kontaktne točke pomagajo pri splošnih vprašanjih glede odvzema premoženjske koristi v svojih jurisdikcijah, prek razpoložljivih zakonitih kanalov pa zagotavljajo tudi operativno podporo.

Operacija Drakula (Dracula)

Ta operacija je bila usmerjena na romunske organizirane kriminalne združbe, ki delujejo v več državah EU – med drugim v Avstriji, na Danskem, v Franciji, Nemčiji, Italiji, Španiji in na Švedskem –, pa tudi na Novi Zelandiji, v Švici in ZDA. Ta kriminalna mreža po navedbah romunskega direktorata za preiskovanje organiziranega kriminala in terorizma deluje od leta 2006, izvaja pa goljufive razpise na internetu. Kriminalne mreže so bile vpletene v različne kaznive dejavnosti, med drugim v: goljufivo prodajo neobstoječega blaga potrošnikom prek lažnih spletnih strani, zakonite strani eBay ali drugih dražbenih strani; lažno predstavljanje; uporabo ponarejenih osebnih dokumentov za odprtje bančnih računov v tujini; uporabo ponarejenih kreditnih kartic pri spletnem pokru. Denarna sredstva žrtev so prihajala prek storitev denarnih nakazil Western Union in MoneyGram, storilci kaznivih dejanj pa so to dopolnili z odprtjem svojih bančnih računov. Odkritih je bilo več kot 800 žrtev, stroški kaznivega dejanja pa naj bi znašali skoraj 1 milijon EUR.

Šlo je za skupno operacijo čeških, francoskih in romunskih policijskih enot ter enot ZDA, pri čemer so bili glavne racije in prijetja izvedeni v Romuniji. V Češko republiko sta bila poslana Europolova mobilna pisarna in Europolov strokovnjak. Za podporo tej operaciji se je prvič uporabila Europolova satelitska mobilna pisarna. Med racijami je bilo v Češki republiki razporejenih več kot 150 policistov in izvedenih na desetine hišnih preiskav, skupno pa je bilo prijetih 31 osumljencev.

Z Europolovo operativno podporo na kraju samem je bilo odkritih osem dejanskih ujemanj pri iskanju v Europolovem informacijskem sistemu in indeksnem sistemu. Češki policiji je bilo zagotovljeno posebno obveščevalno poročilo, ki se je uporabilo kot dodatni dokaz ob vložitvi predloga sodišču, naj enega od osumljencev zadrži v priporu.

4. Europolov domet

4.1 Organi kazenskega pregona v državah članicah EU

Europol je vedno neposredno povezan z Europolovimi nacionalnimi enotami, ki imajo sedež v 27 državah članicah EU. To nenehno izmenjavo sporočil in podatkov o kaznivih dejanjih omogočajo uradi za zvezo, ki imajo prostore na sedežu Europola. Gre za ključen in učinkovit način ohranjanja stika in zagotavljanja podpore približno dvema milijonoma uradnikov organov kazenskega pregona v EU, in kar je najpomembnejše, vsem zainteresiranim preiskovalcem, katerih operacije bi lahko imele koristi od Europolove podpore.

Potem ko je Danska postopoma zaprla vse svoje dvostranske urade EU za zvezo, je bilo leta 2010 odločeno, da se bo njeno sodelovanje na področju kazenskega pregona usmerjalo prek Europolovega danskega urada za zvezo.

Europolove nacionalne enote in število agentov organov kazenskega pregona v pristojnih organih držav članic EU

4.2 Europolovo zunanje sodelovanje

Europol sodeluje s številnimi partnerji iz EU ter s tretjimi državami in organizacijami. Informacije s temi parterji se izmenjujejo na podlagi sporazumov o sodelovanju. Obstajata dve vrsti sporazumov, od vrste pa je odvisna narava sodelovanja s tretjimi stranmi. Na podlagi strateških sporazumov si lahko obe vpleteni strani izmenjata vse podatke, razen osebnih podatkov, operativni sporazumi pa omogočajo tudi izmenjavo osebnih podatkov.

Europolovo sodelovanje je ključnega pomena pri sodelovanju med organi kazenskega pregona iz EU in tretjih držav ter drugimi partnerskimi agencijami in ustanovami iz EU.

Europol trenutno sodeluje s 17 državami, ki niso članice EU, devetimi organi in agencijami EU ter tremi drugimi mednarodnimi organizacijami, vključno z Interpolom, ki je vključen v številne vidike Europolovega operativnega dela.

Europol je enako kot v prejšnjih letih še naprej tesno sodeloval z drugimi agencijami EU, ki delujejo na območju svobode, varnosti in pravice. Leta 2010 je vodil sodelovanje med agencijami za pravosodje in notranje zadeve, kar mu je bilo dodeljeno na podlagi načela rotacije. Direktor Europola je v tej vlogi 26. novembra 2010 v Europolu gostil letno srečanje vodij agencij za pravosodje in notranje zadeve, ki so se ga udeležili CEPOL, EMCDDA, Eurojust, FRA, Frontex, Sitcen ter predstavniki Evropske komisije, sekretariata Sveta ter belgijskega in madžarskega predsedstva. Vodje agencij so se osredotočili na izboljšanje medagencijskega sodelovanja po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe in obravnavali teme, kot so demokratični nadzor in proračunska vprašanja.

Medagencijsko sodelovanje je leta 2010 na zahtevo švedskega predsedstva dobilo nov zagon. Od organov CEPOL, Eurojust, Europol in Frontex se je zahtevalo, naj skupaj pripravijo oceno svojega dotedanjega sodelovanja in predlagajo konkretne ukrepe za njegovo nadaljnje izboljšanje. Stalnemu odboru za notranjo varnost sta bili predloženi dve poročili, ki sta po sprejetju zdaj v postopku izvajanja. Ta naj bi se končal do konca leta 2011. Predlogi se nanašajo na dvostransko in večstransko sodelovanje, zadevajo pa vprašanja skupnega interesa, kot so sodelovanje v operativnih zadevah, vodenje in zunanji odnosi, raziskave in razvoj, usposabljanje in ozaveščenost.

Stike in operativno usklajevanje med agencijami za pravosodje in notranjo varnost EU je spodbudila tudi ustanovitev Stalnega odbora za notranjo varnost (COSI). Ta je pripravil povezan dokument z naslovom „Notranja varnost v EU“, ki je temeljil na treh strateških dokumentih: Europolovi oceni ogroženosti zaradi organiziranega kriminala (OCTA), poročilu o stanju in trendih na področju terorizma v EU (TE-SAT) ter Frontexovi letni analizi tveganja (ARA). Taka skupna ocena ogroženosti naj bi bila ključnega pomena za trdnejše usklajevanje med zadevnimi agencijami.

© Fotolia

5. Pot naprej

5.1 Strategija in cilji

Europol je na ključni točki razvoja in je pripravljen postati osrednji akter na področju kazenskega pregona v EU. Europolova strategija bo v bližnji prihodnosti referenčni okvir za njegovo vsakodnevno delovanje, da bi se zagotovila najboljša podpora sodelovanju na področju kazenskega pregona v EU.

© Evropska komisija

Europol se bo na podlagi svoje ambiciozne strategije lotil najpomembnejših izzivov, ki so pred njim, izkoristil pa bo tudi vse možnosti za nadaljnji napredek in oprijemljive rezultate. Strategija vodi Europol po načrtovani poti do uresničitve glavnih ciljev z zagotovitvijo edinstvenega nabora operativnih storitev za EU na treh glavnih področjih:

- **Delovati kot glavno podporno središče EU za operacije kazenskega pregona**
  Več bo storjenega za to, da bi se v celoti izkoristila operativna vrednost informacij, s katerimi razpolaga Europol, ter izboljšala izvedba analiz in drugih operativnih storitev. Europol prevzema vodilno vlogo pri vzpostavljanju učinkovitejšega sodelovanja med agencijami in partnerji na področju kazenskega pregona, vključno z Eurojustom in Interpolom.
- **Postati zbirališče kriminalističnih informacij Evropske unije**
  Usklajevanje med državami članicami pri opredeljevanju skupnih informacijskih vrzeli in prednostnih nalog za preiskavo najpomembnejših ciljnih oseb na področju kaznivih dejanj je bistvenega pomena in bo še okrepljeno. Europol bi se lahko zaradi svojih edinstvenih zmogljivosti uveljavil kot osrednji „generator informacij“ v EU za obravnavo teh vprašanj in vzpostavitev informacijske platforme, ki bo omogočila učinkovitejši operativni odziv na ključne grožnje varnosti. Z nadaljnjim razvojem Europolovega programa za varno omrežno izmenjavo podatkov se bo približal „prvi bojni črti“ na področju kazenskega pregona.
- **Se še naprej razvijati kot center EU za strokovno znanje s področja odkrivanja in kazenskega pregona**
  Europol razvija nove tehnike na podlagi inovacij in najboljših praks ter zagotavlja kakovostno usposabljanje na specializiranih področjih, kot so ponarejanje evra, terorizem in uničenje laboratorijev za proizvodnjo prepovedanih drog.

  Morebitne vrzeli v znanju in izkušnjah bomo zapolnili z razvojem in spodbujanjem najboljših praks ter z zagotavljanjem podpore, svetovanja in raziskav državam članicam na področju usposabljanja, tehnične podpore, preprečevanja kaznivih dejanj, tehničnih in forenzičnih metod in analiz ter preiskovalnih postopkov.

5.2 Pogled naprej

Europol si je izboril izboljšan položaj na evropskem prizorišču, k čemur so deloma pripomogli Lizbonska pogodba, njegov novi pravni status (Sklep Sveta o Europolu) ter nova strategija in izboljšane zmogljivosti same agencije. Na podlagi vseh teh dosežkov je postal edinstven partner pri sodelovanju z organi kazenskega pregona v EU in pomembno prispeva k procesu odločanja v EU.

Demokratični nadzor je še ena od zelo pomembnih tem za Europol. V letu 2011 bi lahko na tem področju prišlo do nadaljnjih izboljšav, ki naj bi bile uvedene na podlagi sporočila Evropske komisije iz leta 2010 ([9]). Ena od njegovih glavnih zamisli je vzpostavitev stal-

([9]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o postopkih za nadzor nad dejavnostmi Europola, ki ga bo izvajal Evropski parlament skupaj z nacionalnimi parlamenti (COM(2010) 776 konč.).

nega skupnega ali medparlamentarnega foruma, ki bi ga sestavljali odbori nacionalnih parlamentov in Evropskega parlamenta, pristojni za policijske zadeve. Komisija si prizadeva tudi za večjo preglednost Europola s krepitvijo komunikacije med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti ter zagotavljanjem, da bodo redno prejemali zadevne Europolove dokumente. Še en element tega novega pristopa bi bila lahko razprava v Odboru za civilne svoboščine, pravosodje in notranje zadeve o Europolovi večletni strategiji in njegovem letnem delovnem programu. Študijski obisk Odbora za civilne svoboščine, pravosodje in notranje zadeve na sedežu Europola junija 2010 je že lahko praktični primer krepitve Europolove demokratične odgovornosti in preglednosti. Takšni študijski obiski se štejejo za ključno orodje za razlago in spodbujanje Europolovega potenciala s poudarkom na njegovih operativnih orodjih, analizi obveščevalnih podatkov in zanesljivim sistemom za varstvo podatkov.

Europol se kot glavna agencija EU na področju kazenskega pregona skuša ozreti v prihodnost in poiskati nove možnosti za izboljšanje boja proti organiziranemu kriminalu in terorizmu. Take nove možnosti so bile že odkrite, vključujejo pa potrebo po:

- oblikovanju zakonodaje EU o kibernetski kriminaliteti, da bi se omogočile učinkovitejše preiskave, podprte s centraliziranim strokovnim znanjem in viri EU, kot jih ima Europol;
- izboljšanju analize financiranja terorizma s programom EU, ki prinaša dodano vrednost kazenskemu pregonu, hkrati pa zagotavlja ohranitev standardov EU na področju varstva podatkov;
- preučitvi možnosti za boljše sodelovanje z zasebnim sektorjem, da bo mogoče bolje izkoristiti strokovno znanje v zadevah, kot so kibernetska kriminaliteta, pranje denarja in kazniva dejanja na področju intelektualne lastnine;
- spodbujanju kazenskega pregona po vsej EU za usklajeno reševanje skupnih težav.

Ne glede na te nove možnosti politike pa Europolov glavni cilj ostaja podpora skupnosti kazenskega pregona v EU, predvsem pri zaustavljanju in razbijanju združb na področju hujših oblik organiziranega kriminala in terorizma. Ta prednostna naloga se ni in ne bo spremenila, vendar pa mora skupnost kazenskega pregona kot celota še naprej razvijati nove politike, orodja in taktike, da bo mogoče držati stik z razvojem na svetovni ravni in biti korak pred storilci kaznivih dejanj.

© Evropska komisija

Ker kazniva dejavnost postaja vedno naprednejša, bi bilo vsakršno prizadevanje na lokalni ali celo nacionalni ravni za samostojen boj proti organiziranemu kriminalu in mednarodnemu terorizmu obsojeno na neuspeh. Europol bo zato skupaj z državami članicami EU in partnerskimi organizacijami imel vse pomembnejšo vlogo pri ohranjanju notranje varnosti v EU. Močnejši Europol pomeni večjo uspešnost preiskav in boljšo zaščito državljanov EU pred nevarnostmi hujših mednarodnih kaznivih dejanj in terorizma.

Europolovo poročilo – Splošno poročilo o dejavnostih Europola
Evropski policijski urad
Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije
2012 – 60 str. – 21 x 29,7 cm

ISSN 1681-1550
ISBN 978-92-95078-19-2
doi:10.2813/29058

QL-AB-11-001-SL-N

Urad za publikacije